

148. löggjafarþing 2017–2018.
Þingskjal x — x. mál.
Stjórnarfrumvarp.

Frumvarp til laga

um pakkaferðir og samtengda ferðatilhögun.

Frá ferðamála-, iðnaðar- og nýsköpunarráðherra.

I. KAFLI

Almenn ákvæði.

1. gr.

Markmið.

Markmið laga þessara er að tryggja neytendavernd við kynningu, gerð og efndir samninga um pakkaferðir og samtengda ferðatilhögun.

2. gr.

Gildissvið.

Lög þessi gilda um pakkaferðir og samtengda ferðatilhögun sem seljendur selja, bjóða til sölu eða hafa milligöngu um sölu á til ferðamanna.

Lög þessi gilda ekki um pakkaferðir og samtengda ferðatilhögun:

- a. þar sem þjónustan er veitt á skemmri tíma en 24 klst., nema næturgisting sé innifalin,
- b. sem veitt er öðru hverju, ekki í hagnaðarskyni og aðeins fyrir takmarkaðan hóp ferðamanna.
- c. sem keyptar eru á grundvelli almenns samnings í tengslum við atvinnurekstur kaupanda.

3. gr.

Frávik.

Heimilt er að víkja frá ákvæðum laga þessara til hagsbóta fyrir ferðamenn.

4. gr.

Skilgreiningar.

Í lögum þessum merkir:

1. *Ferðatengd þjónusta:*

- a) flutningur á farþegum,
- b) gisting, sem er ekki órjúfanlegur hluti af flutningi farþega og ekki til búsetu,
- c) leiga á skráningarskyldum ökutækjum.
- d) önnur þjónusta við ferðamenn sem er ekki órjúfanlegur hluti ferðatengdrar þjónustu skv. a – c-lið.

2. *Pakkaferð*: samsetning a.m.k. tveggja mismunandi tegunda ferðatengdrar þjónustu vegna sömu ferðar ef:
- a) þær eru settar saman af einum og sama seljanda, þ.m.t. að beiðni ferðamanns eða í samræmi við val hans, áður en einn samningur er gerður um alla þjónustuna, eða
 - b) þjónustan, óháð því hvort gerðir eru aðskildir samningar við hvern þjónustuveitanda, er:
 - i. keypt á sama stað og hún hefur verið valin áður en ferðamaður samþykkir að greiða fyrir hana,
 - ii. boðin til sölu, seld eða krafist greiðslu fyrir hana á heildarverði,
 - iii. auglýst eða seld sem pakkaferð eða álíka,
 - iv. sett saman eftir að samningur er gerður og seljandi veitir ferðamanni rétt til að velja mismunandi tegundir ferðatengdrar þjónustu, eða
 - v. keypt af mismunandi seljendum með hjálp samtengdra bóknarferla á netinu þar sem seljandinn, sem fyrsti samningurinn er gerður við, sendir nafn, greiðsluupplýsingar og tölvupóstfang ferðamannsins til annars eða annarra seljenda og samningur er gerður við þá innan 24 klst. frá staðfestingu bóknar fyrstu ferðatengdu þjónustunnar.

Það telst ekki pakkaferð ef aðeins ein tegund ferðatengdrar þjónustu skv. a - c-lið 1. tölul., er samsett með einum eða fleiri tegundum ferðatengdrar þjónustuþáttum skv. d-lið 1. tölul., ef sú þjónusta:

- a) nemur minna en 25% af virði samsettu þjónustunnar og er ekki mikilvægur þáttur hennar eða auglýst sem slík, eða
 - b) er valin og keypt eftir að veiting ferðatengdrar þjónustu skv. a – c-lið er hafin.
3. *Samningur um pakkaferð*: samningur um pakkaferð í heild, eða ef gerðir eru aðskildir samningar, allir samningar sem ná yfir ferðatengda þjónustu sem er innifalin í pakkaferðinni.
4. *Upphaf pakkaferðar*: þegar framkvæmd ferðatengdrar þjónustu sem er innifalin í pakkaferð hefst.
5. *Samtengd ferðatilhögun*: a.m.k. tvær mismunandi tegundir ferðatengdrar þjónustu sem keyptar eru vegna sömu ferðar en mynda ekki pakkaferð, og gerðir eru aðskildir samningar við hvern ferðaðþjónustuveitanda fyrir sig, ef seljandinn hefur milligöngu um:
- a) að ferðamenn velji og greiði sérstaklega fyrir hverja tegund ferðatengdrar þjónustu við einstaka heimsókn eða samskipti á sölustað hans, eða
 - b) með markvissum hætti, öflun a.m.k. einnar tegundar ferðatengdrar þjónustu til viðbótar frá öðrum seljanda, þar sem samningur við þann seljanda er gerður innan 24 klst. frá staðfestingu bóknar fyrstu ferðatengdu þjónustunnar.

Það telst ekki samtengd ferðatilhögun ef aðeins er keypt ein tegund ferðatengdrar þjónustu skv. a – c-lið 1. tölul. og ein eða fleiri tegundir ferðatengdrar þjónustu skv. d-lið 1. tölul., ef sú þjónusta er nemur minna en 25% af samanlögðu virði þjónustunnar og er ekki mikilvægur þáttur ferðarinnar eða auglýst sem slík.

6. *Ferðamaður*: sérhver aðili sem óskar eftir að gera samning eða hefur rétt til að ferðast á grundvelli samnings sem fellur undir gildissvið laga þessara.
7. *Seljandi*: einstaklingur eða lögaðili, jafnt í eigu hins opinbera sem og í einkaeigu, sem vegna hlutaðeigandi viðskipta kemur fram í atvinnuskyni og gerir samninga við ferðamenn, svo og hver sá sem í atvinnuskyni kemur fram í umboði eða fyrir hönd seljanda, hvort sem seljandi kemur fram sem skipuleggjandi, smásali, seljandi sem hefur milligöngu um samtengda ferðatilhögun eða sem ferðaþjónustuveitandi.
8. *Skipuleggjandi*: seljandi sem setur saman og selur eða býður til sölu pakkaferðir, annaðhvort milliliðalaust eða fyrir tilstilli annars seljanda eða ásamt öðrum seljanda, eða sá seljandi sem sendir gögn um ferðamann áfram til annars seljanda í samræmi við v. lið b-liðar 2. tölul. þessarar greinar.
9. *Smásali*: seljandi, annar en skipuleggjandi, sem selur eða býður til sölu pakkaferðir sem skipuleggjandi setur saman.
10. *Varanlegur miðill*: tæki sem gerir ferðamanni eða seljanda kleift að geyma upplýsingar, sem beint er til hans persónulega, óbreyttar þannig að hann geti afritað þær og flett upp í þeim í hæfilegan tíma.
11. *Óvenjulegar og óviðráðanlegar aðstæður*: aðstæður sem eru ekki á valdi þess aðila sem ber þeim fyrir sig, og ekki hefði verið hægt að komast hjá jafnvel þótt gripið hefði verið til réttmætra ráðstafana.
12. *Sölustaður*: fast húsnæði, færanlegt athafnasvæði, símaþjónusta eða vefsetur fyrir smásölu eða álíka söluaðila á netinu, þ.m.t. þegar smásöluvefsetur eða söluaðilar á netinu eru kynntir ferðamönnum á einum sölustað
13. *Heimflutningur*: för ferðamanns til baka til brottfararstaðar eða annars staðar sem samið er um.

II. KAFLI.

Upplýsingaskylda og efni samnings um pakkaferð.

5. gr.

Upplýsingaskylda fyrir samningsgerð.

Áður en samningur um pakkaferð er gerður skal seljandi veita ferðamanni staðlaðar upplýsingar á viðeigandi stöðluðu upplýsingaeyðublaði eins og það er birt í reglugerð og, eftir því sem við á, upplýsingar skv. 6. gr.

Tilkynna skal ferðamanni tímanlega og með skýrum, greinargóðum og aðgengilegum hætti um allar breytingar sem verða á upplýsingum sem honum hafa verið veittar.

Þegar pakkaferð er keypt af mismunandi seljendum með hjálp samtengdra bókkunarferla á netinu, sbr. v.-lið b-liðar 2. tölul. 4. gr., skulu allir seljendur veita upplýsingar skv. 1. mgr.

Ráðherra kveður með reglugerð á um þær stöðluðu upplýsingar sem veita skal ferðamanni fyrir samningsgerð sem og upplýsingar sem veita skal við kaup á pakkaferð í gegnum síma.

6. gr.

Upplýsingar sem ber að veita fyrir samningsgerð.

Seljandiskal, veita ferðamanni eftirfarandi upplýsingar, eftir því sem við á:

- a) megineinkenni ferðatengdu þjónustunnar,
 - i. ákvörðunarstað, ferðaáætlun, lengd dvalar og fjölda gistinátta. Ef ekki er búið að ákveða nákvæma tímasetningu ferðar við gerð samnings skal

- skipuleggjandi, og eftir atvikum smásali, upplýsa ferðamann um áætlaðan brottfarar- og heimkomutíma,
- ii. samgöngutæki, eiginleika þeirra og gæðaflokk,
 - iii. staðsetning gistingar og eiginleika og gæðaflokk hennar,
 - iv. innifaldar máltíðir,
 - v. heimsóknir, skoðunarferðir eða aðra innifalda þjónustu,
 - vi. hvort hluti ferðatengdrar þjónustu sé aðeins veitt hópi og þá áætlaða stærð hópsins
 - vii. tungumál sem notað er við veitingu þjónustu, og
 - viii. hvort ferð henti fyrir hreyfihamlaða og upplýsingar, að beiðni ferðamanns, hvort ferð henti með tilliti til þarfa hans.
- b) heiti, heimilisfang, símanúmer og netfang skipuleggjanda og ef við á smásala,
 - c) heildarverð pakkaferðar, þ.m.t. öll opinber gjöld og hvers kyns viðbótarkostnað eða, ef ekki er með góðu móti hægt að reikna út viðbótarkostnað fyrirfram, upplýsingar um þann viðbótarkostnað sem ferðamaður kann að þurfa að greiða,
 - d) fyrirkomulag á greiðslum, m.a. eftir því sem við á, innborgun, eftirstöðvar og fjárhagslegar tryggingar sem ferðamaður kann að þurfa að leggja fram,
 - e) þann lágmarksfjölda þátttakenda sem þarf til að af pakkaferð verði og þann frest sem skipuleggjandi hefur til að aflýsa ferð, sbr. 16. gr.,
 - f) almennar upplýsingar um nauðsyn vegabréfa og vegabréfsáritana, m.a. hversu langan tíma getur tekið að fá vegabréfsáritun, auk upplýsinga um heilbrigðisráðstafanir með tilliti til áfangastaðar,
 - g) upplýsingar um að ferðamaður geti fallið frá samningi fyrir upphaf pakkaferðarinnar gegn greiðslu hæfilegrar þóknunar eða gegn greiðslu þóknunar sbr. 15. gr.,
 - h) upplýsingar um valfrjálssar eða skyldubundnar tryggingar.

Upplýsingar skv. a-lið, c – e-lið og g-lið 1. mgr. 6. gr. skulu vera óaðskiljanlegur hluti samnings um pakkaferð og skal þeim ekki breytt nema samningsaðilar samþykki annað sérstaklega.

7. gr.

Samningur um pakkaferð.

Samningur um pakkaferð skal vera skýr, á skiljanlegu og greinargóðu máli og innihalda upplýsingar skv. 6. gr. ásamt upplýsingum um:

- a) sérkröfur ferðamanns sem skipuleggjandi hefur samþykkt,
- b) að skipuleggjandi sé:
 - i. ábyrgur fyrir rétttri framkvæmd allrar ferðatengdrar þjónustu sem kveðið er á um í samningi í samræmi við 17. gr. og
 - ii. skyldugur til að veita aðstoð skv. 4. mgr. 19. gr.,
- c) þann aðila sem fer með framkvæmd reglna um vernd gegn ógjaldfærni,
- d) nafn, heimilisfang, símanúmer og netfang tengiliðar skipuleggjanda eða annars sambærilegs aðila sem ferðamaður getur leitað til vegna framkvæmdar pakkaferðar eða annarra atriða samkvæmt lögum þessum,
- e) skyldu ferðamanns til að tilkynna um vanefndir á framkvæmd pakkaferðar skv. 18. gr.,

- f) hvernig megi komast í beint samband við barn eða þann aðila sem ber ábyrgð á því á dvalarstað þegar ólögráða barn ferðast án foreldris eða annarra forráðamanna, á grundvelli samnings um pakkaferð sem inniheldur gistingu,
- g) meðferð kvartana og upplýsingar um kæruleiðir utan dómstóla, ef við á,
- h) rétt ferðamanns til að framselja öðrum ferðamanni samning um pakkaferð skv. 11. gr.

Skipuleggjandi eða smásali skal láta ferðamanni í té eintak af samningi um pakkaferð eða staðfestingu á honum á varanlegum miðli. Ferðamaður á rétt á eintaki af samningi um pakkaferð á pappír ef samningurinn var gerður í viðurvist beggja samningsaðila.

Sé samningur um pakkaferð gerður utan fastrar starfsstöðvar skal láta ferðamanni í té eintak eða staðfestingu á samningi um pakkaferð á pappír eða, ef ferðamaður samþykkir, öðrum varanlegum miðli.

8. gr.

Samningar um pakkaferðir skv. v-lið b-liðar 2. tölul. 4. gr.

Þegar gerður er samningur um pakkaferð skv. v-lið b-liðar 2. tölul. 4. gr. skal seljandi, sem gögnin eru send til, tilkynna skipuleggjanda að samningur um pakkaferð sé kominn á. Seljandi skal þá láta skipuleggjanda í té nauðsynlegar upplýsingar svo hann geti uppfyllt skyldur sínar samkvæmt lögum þessum.

Jafnskjótt og skipuleggjandi hefur fengið upplýsingar um að samningur um pakkaferð sé kominn á skal hann láta ferðamanni í té upplýsingar skv. 1. mgr. 7. gr. á varanlegum miðli.

9. gr.

Gögn og upplýsingar sem veita ber ferðamanni áður en ferð hefst.

Skipuleggjandi eða smásali skal tímanlega fyrir upphaf pakkaferðar láta ferðamanni í té kvittanir, inneignarmiða og farmiða, upplýsingar um áætlaða brottfarartíma og, eftir atvikum, frest til innritunar og áætlaðar tímasetningar fyrir viðkomu á leiðinni, samgöngutengingar og komur.

10. gr.

Nánar um skyldur seljanda.

Á seljanda hvílir sönnunarbyrði um að farið sé að kröfum laga þessara um upplýsingagjöf.

Hafi skipuleggjandi, eða eftir atvikum smásali, ekki veitt ferðamanni upplýsingar um viðbótargjöld eða kostnað skv. c-lið 1. mgr. 6. gr., skal ferðamaður ekki bera þessi gjöld eða kostnað.

III. KAFLI.

Breytingar á samningi um pakkaferð fyrir brottför.

11. gr.

Framsal á samningi um pakkaferð.

Ferðamaður getur framselt samning um pakkaferð áður en ferð hefst til annars ferðamanns sem uppfyllir öll skilyrði viðkomandi samnings, hafi hann tilkynnt skipuleggjanda eða smásala það með hæfilegum fyrirvara á varanlegum miðli. Tilkynning sem er send eigi síðar en sjö dögum áður en ferð hefst telst alltaf vera með hæfilegum fyrirvara.

Framseljandi og framsalshafi bera sameiginlega óskipta ábyrgð á greiðslu eftirstöðva pakkaferðar og hvers kyns kostnaðar sem hlýst af framsali. Skipuleggjandi eða smásali skal tilkynna framseljanda um raunverulegan kostnað vegna framsalsins, sem skal vera hæfilegur og sanngjarn, og leggja fram gögn til staðfestingar. Skipuleggjandi eða smásala er aðeins heimilt að krefjast greiðslu sem svarar til raunverulegs kostnaðar sem hann verður fyrir vegna framsalsins.

12. gr.

Verðbreytingar.

Verð það, sem sett er fram í samningi um pakkaferð, skal haldast óbreytt nema því aðeins að það sé skýrt tekið fram að verð geti hækkað og nákvæmlega sé tilgreint hvernig breytt verð skuli reiknað út. Þá eru verðhækkunar aðeins heimilær ef ferðamanni er í samningi um pakkaferð gefinn sambærilegur réttur til verðlækkunar.

Verðbreytingar eru aðeins heimilær vegna breytinga á:

- a) verði farþegaflutninga vegna breytinga á eldsneytisverði eða öðrum aflagjöfum,
- b) sköttum eða gjöldum sem lögð eru á þá ferðatengdu þjónustu sem samningur tekur til,
- c) gengi erlendra gjaldmiðla sem máli skipta fyrir efni samnings.

Skipuleggjandi eða smásali skal tilkynna ferðamanni um allar verðhækkunar með skýrum og greinargóðum hætti, ásamt rökstuðningi fyrir hækkuninni og útreikningi, á varanlegum miðli, eigi síðar en 20 dögum áður en ferð hefst.

Hækkun á verði pakkaferðar samkvæmt þessari grein telst veruleg breyting, sbr. 14. gr., nemi hún 8% eða meira af því verði sem fram kemur í samningi um pakkaferð.

Fari ferðamaður fram á lækkun á verði pakkaferðar er skipuleggjandi eða smásala heimilt að krefjast greiðslu raunkostnaðar sem hann verður fyrir vegna útreiknings verðbreytinga.

13. gr.

Tilkynningarskylda vegna breytinga á samningi um pakkaferð.

Skipuleggjandi eða smásala er ekki heimilt að gera breytingu á samningi um pakkaferð, aðrar en verðbreytingar skv. 12. gr., nema heimild til slíkrar breytingar komi fram í samningi um pakkaferð og að um óverulega breytingu sé að ræða.

Skipuleggjandi eða smásali skal án tafar tilkynna ferðamanni á skýran, skiljanlegan og áberandi hátt og á varanlegum miðli um:

- a) fyrirhugaðar breytingar á pakkaferð og áhrif þeirra á verð pakkaferðar,
- b) hæfilegan frest sem ferðamaður hefur til að samþykkja breytingar eða afpanta pakkaferð,
- c) afleiðingar þess að ferðamaður svari ekki innan frestsins,
- d) eftir því sem við á, þá pakkaferð sem ferðamanni er boðin í staðinn.

Ferðamaður getur afpantað pakkaferð skv. 14. gr. ef breyting á samningi um pakkaferð felur í sér verulegar breytingar á meginþætti ferðatengdrar þjónustu, ef skipuleggjandi getur ekki uppfyllt sérkröfur ferðamanns skv. a-lið 1. mgr. 7. gr. eða ef verð pakkaferðar er hækkað um meira en 8%.

14. gr.

Afsláttur, endurgreiðsla og úrbætur vegna verulegra breytinga á samningi um pakkaferð.

Afpanti ferðamaður pakkaferð skv. 13. gr. á hann rétt á fullri endurgreiðslu innan 14 daga eða taka í staðinn aðra pakkaferð sambærilega að gæðum eða betri, ef skipuleggjandi getur boðið slík skipti.

Ferðamaður á rétt á verðlækkun samþykki hann breytingar á pakkaferð skv. 13. gr. og þær leiða til þess að pakkaferðin verður lakari að gæðum, eða ef pakkaferðin sem boðin er í staðinn er ódýrari. Ef ferðin er dýrari greiðir farkaupi mismuninn.

IV. KAFLI

Afpöntun og aflýsing pakkaferðar.

15. gr.

Afpöntun pakkaferðar.

Ferðamaður getur afpantað pakkaferð áður en ferðin hefst gegn greiðslu sanngjarnrar þóknunar. Í samningi um pakkaferð er heimilt að tilgreina sanngjarna þóknun fyrir afpöntun ferðar sem tekur mið af því hversu löngu fyrir upphaf ferðarinnar afpantað er og áætlaðs tekjumissis skipuleggjanda.

Sé ekki kveðið á um staðlaða þóknun vegna afpöntunar í samningi um pakkaferð skal þóknunin samsvara verði pakkaferðarinnar að frádregnum tekjumissi skipuleggjanda.

Skipuleggjandi eða smásali á ekki rétt á greiðslu þóknunar af hendi ferðamanns ef afpöntun er vegna óvenjulegra og óviðráðanlegra aðstæðna sem hafa veruleg áhrif á framkvæmd pakkaferðar eða flutning farþega til ákvörðunarstaðar, eða verðhækkunar umfram 8%, sbr. 12. gr.

Ferðamaður á ekki rétt til frekari skaðabóta við aðstæður skv. 3. mgr. þessarar greinar.

Skipuleggjandi eða smásali skal endurgreiða ferðamanni viðeigandi greiðslur skv. 1. – 3. mgr. innan 14 daga frá afpöntun.

16. gr.

Aflýsing pakkaferðar.

Skipuleggjandi eða smásali getur aflýst pakkaferð gegn fullri endurgreiðslu til ferðamanns og án greiðslu frekari skaðabóta ef

- a) fjöldi skráðra þátttakenda er minni en sá lágmarksfjöldi sem tilgreindur er í samningi og skipuleggjandi tilkynnir ferðamanni um aflýsingu ferðarinnar innan þess frests sem tilgreindur er, þó ekki síðar en:
 - i. 20 dögum fyrir upphaf ferðarinnar ef hún tekur lengri tíma en sex daga,
 - ii. sjö dögum fyrir upphaf ferðarinnar ef hún tekur tvo til sex daga,
 - iii. 48 klst. fyrir upphaf ferðarinnar ef hún tekur styttri tíma en tvo daga,

eða

- b) skipuleggjandi eða smásali getur ekki efnt samninginn vegna óvenjulegra og óviðráðanlegra aðstæðna sem hann tilkynnir ferðamanninum án ótilhlýðilegs dráttar fyrir upphaf ferðarinnar.

Skipuleggjandi eða smásali skal endurgreiða ferðamanni viðeigandi greiðslur innan 14 daga frá aflýsingu.

V. KAFLI

Framkvæmd pakkaferðar.

17. gr.

Ábyrgð á framkvæmd pakkaferðar.

Skipuleggjandi og smásali bera sameiginlega og hvor í sínu lagi ábyrgð á framkvæmd þeirrar ferðatengdu þjónustu sem er innifalin í samningi um pakkaferð, hvort sem þjónustan er veitt af þeim eða öðrum þjónustuveitanda.

Hafi ferðamaður kvartanir, sérstakar beiðnir eða skilaboð er varða framkvæmd pakkaferðar getur hann komið þeim beint á framfæri við smásalann sem pakkaferðin var keypt hjá sem skal framsenda þau til skipuleggjanda. Ferðamaður getur einnig á hverjum tíma á meðan á pakkaferð stendur haft beint samband við skipuleggjanda.

18. gr.

Tilkynning um vanefndir og úrbótaskylda skipuleggjanda.

Ferðamaður skal tilkynna skipuleggjanda eða smásala án tafar um hverja þá vanefnd er hann verður var við á framkvæmd ferðatengdrar þjónustu sem innifalin er í samningi um pakkaferð.

Ferðamaður skal veita skipuleggjanda eða smásala hæfilegan frest til að ráða bót á vanefndum sem eru á framkvæmd samnings um pakkaferð, nema það sé ekki hægt eða feli í sér óhóflegan kostnað með tilliti til vanefndarinnar og virðis þeirrar ferðatengdu þjónustu sem um ræðir.

Ef ekki er hægt að ráða bót á vanefndum nema með þjónustu sem er lakari að gæðum en tilgreint er í samningi um pakkaferð á ferðamaður rétt á afslætti sem jafngildir mismuninum á þeirri þjónustu sem samið var um og þeirri sem veitt var, sbr. 25. gr.

Ef skipuleggjandi eða smásali ræður ekki bót á vanefndum innan hæfilegs frests eða neitar að ráða bót á vanefndum getur ferðamaður sjálfur ráðið bót á þeim á kostnað skipuleggjanda eða smásala.

Ferðamaður getur ekki hafnað úrbótum skipuleggjanda eða smásala nema þær séu lakari að gæðum en það sem um var samið eða ef afsláttur skv. 3. mgr. er ófullnægjandi.

19. gr.

Heimflutningur og skylda til að veita aðstoð.

Ef samningur um pakkaferð felur í sér flutning farþega skal skipuleggjandi eða smásali sjá ferðamanni fyrir heimflutningi í þeim tilvikum sem ferðamaður riftir samningi um pakkaferð skv. 20. gr.

Þegar óvenjulegar og óviðráðanlegar aðstæður koma í veg fyrir heimflutning farþega skal skipuleggjandinn eða smásalinn útvega ferðamanni gistingu af sambærilegum gæðum, ef unnt er, og tilgreint er í samningi um pakkaferð, í allt að þrjár nætur, nema ferðamaður eigi betri rétt samkvæmt öðrum lögum.

Takmörkun 2. mgr. um gistingu í þrjár nætur gildir ekki um fatlaða eða hreyfihamlaða einstaklinga og aðstoðarmenn þeirra, þungaðar konur og fylgdarlaus, ólögráða börn eða þá sem eru í þörf fyrir sértæka lækniástoð, hafi skipuleggjanda eða smásala verið tilkynnt um sérstakar þarfir þeirra ekki skemur en 48 klst. áður en pakkaferð hófst.

Þarfnist ferðamaður aðstoðar varðandi upplýsingar um heilbrigðisþjónustu eða önnur opinber yfirvöld, um fjarskipti eða við að finna aðra ferðatilhögun, skal skipuleggjandi eða smásali aðstoða ferðamanninn eins fljótt og auðið er. Skipuleggjandi getur krafist ferðamanninn um greiðslu sem svarar til þess kostnaðar sem skipuleggjandi verður fyrir við að veita aðstoðina ef ferðamaðurinn hefur af ásetningi eða vanrækslu sjálfrið orðið valdur að þeim aðstæðum sem kalla á aðstoð skipuleggjandans.

20. gr.

Riftun samnings um pakkaferð.

Ef verulegur hluti þeirrar ferðatengdu þjónustu, sem samningur um pakkaferð kveður á um, er ekki veittur eða er verulega ófullnægjandi, getur ferðamaður rift samningi um pakkaferð og, eftir því sem við á, krafist endurgreiðslu og/eða skaðabóta, sbr. 22. gr.

21. gr.

Afsláttur.

Ferðamaður á rétt á afslætti af verði pakkaferðar fyrir þann tíma sem vanefndir á samningi um pakkaferð eru til staðar nema skipuleggjandi geti sýnt fram á að vanefndirnar séu sök ferðamanns.

22. gr.

Skaðabætur.

Ferðamaður á rétt á skaðabótum vegna tjóns sem hann verður fyrir og rekja má til vanefnda, nema því aðeins að skipuleggjandi eða smásali sýni fram á að vanefndin sé:

- c) sök ferðamannsins,
- d) sök þriðja aðila sem ekki tengist þeirri þjónustu sem samið var um og eru ófyrirsjáanlegar eða óviðráðanlegar,
- e) vegna óvenjulegra og óviðráðanlegra aðstæðna.

Skipuleggjandi eða smásali getur í samningi um pakkaferð takmarkað skaðabætur sem honum ber að greiða skv. 1. mgr. í samræmi við takmarkanir sem kveðið er á um í öðrum lögum eða alþjóðasamningum sem gilda um einstaka þætti pakkaferðar.

23. gr.

Réttindi samkvæmt öðrum lögum.

Réttur ferðamanns til afsláttar eða skaðabóta samkvæmt lögum þessum hefur ekki áhrif á hvern þann rétt sem hann kann að eiga samkvæmt öðrum lögum. Afsláttur eða skaðabætur samkvæmt þessum lögum og samsvarandi greiðslur samkvæmt öðrum lögum koma til frádráttar hvors annars.

VI. KAFLI.

Samtengd ferðatilhögun.

24. gr.

Upplýsingaskylda áður en samtengd ferðatilhögun kemst á.

Áður en ferðamaður er bundinn af samningi sem leiðir til þess að um samtengda ferðatilhögun er að ræða, eða samsvarandi tilboði, skal seljandinn sem hefur milligöngu um söluna veita ferðamanni upplýsingar á stöðluðu upplýsingaeyðublaði eins og það er birt í reglugerð um að:

- a) hann njóti ekki þeirra réttinda sem lög þessi kveða á um að gildi aðeins um pakkaferðir,
- b) hver þjónustuveitandi sé aðeins ábyrgur fyrir framkvæmd sinnar þjónustu samkvæmt samningi,
- c) hann njóti tryggingarverndar skv. 28. gr.

Upplýsingaskylda skv. 1. mgr. nær einnig til seljenda með staðfestu utan EES-svæðisins ef markaðssókn þeirra beinist á einhvern hátt að íslenskum aðilum.

Ef samningur milli ferðamanns og seljanda, sem hefur ekki milligöngu um samtengda ferðatilhögun, leiðir af sér samtengda ferðatilhögun, skal sá seljandi tilkynna seljandanum,

sem hefur milligöngu um samtengdu ferðatilhögunina, um að viðkomandi samningur hafi verið gerður.

Hafi seljandi sem hefur milligöngu um samtengda ferðatilhögun ekki fullnægjandi tryggingu skv. VII. kafla eða hefur ekki veitt þær upplýsingar sem kveðið er á um í 1. mgr., gilda ákvæði 11. gr., IV. kafla og V. kafla um þá ferðatengdu þjónustu sem er innifalin í samtengdu ferðatilhöguninni.

Ákvæði laga um neytendasamninga, nr. 16/2016, gilda um samtengda ferðatilhögun eftir því sem við á.

VII. KAFLI

Tryggingar.

25. gr.

Tryggingarskylda.

Sala pakkaferða og samtengdrar ferðatilhögunar er tryggingar- og leyfisskyld. Um leyfisveitingar fer samkvæmt lögum um Ferðamálastofu, ferðamálaráð og leyfisveitingar í ferðaþjónustu.

Skipuleggjandi eða smásali skal hafa tryggingu fyrir endurgreiðslu þeirra greiðslna sem greiddar hafa verið vegna pakkaferðar sem ekki er framkvæmd í samræmi við samning og til heimflutnings ferðamanns sé farþegaflutningur hluti pakkaferðar, komi til gjaldþrots eða rekstrarstöðvunar skipuleggjanda eða smásala.

Trygging skal gilda á meðan leyfi til reksturs skv. lögum um skipan ferðamála er í gildi og skal vera tiltæk í allt að sex mánuði eftir brottfall leyfis eða eftir að starfsemi er hætt.

Seljendur sem hafa milligöngu um sölu samtengdrar ferðatilhögunar skulu hafa tryggingu fyrir endurgreiðslu allra greiðslna sem þeir taka við frá ferðamönnum, ef ferðatengd þjónusta sem er hluti af samtengdri ferðatilhögun er ekki veitt vegna gjaldþrots eða rekstrarstöðvunar seljanda. Ef seljandi samtengdrar ferðatilhögunar er einnig ábyrgur fyrir farþegaflutningi skal tryggingin einnig ná til heimflutnings ferðamanns.

Trygging getur verið:

- a) Fé sem er lagt inn í viðurkenndan banka eða sparisjóð á reikning í nafni Ferðamálastofu,
- b) Ábyrgð viðskiptabanka eða sparisjóðs eða váttrygging hjá váttryggingafélagi. Skulu þessir aðilar hafa starfsleyfi á Evrópska efnahagssvæðinu og jafnframt leggja fram yfirlýsingu um að gildissvið og fjárhæð tryggingar sé í samræmi við lög þessi.
- c) Önnur trygging sem Ferðamálastofa metur fullnægjandi. Leggja skal fram yfirlýsingu um að gildissvið og fjárhæð slíkrar tryggingar sé í samræmi við lög þessi.

26. gr.

Umfang tryggingar.

Trygging skv. 25. gr. skal ná til allrar ferðatengdrar þjónustu sem er hluti af samningi um pakkaferð og er ekki veitt sökum gjaldþrots eða rekstrarstöðvunar skipuleggjanda eða smásala. Trygging skal einnig ná til heimflutnings ferðamanns ef farþegaflutningur er hluti af samningi um pakkaferð og til gistingar fram að heimflutningi.

Ferðamanni skal gert kleift að ljúka pakkaferð í samræmi við upphaflegan samning. Skal þá trygging skv. 25. gr. notuð til að greiða þann hluta ferðatengdrar þjónustu sem er hluti af

samningi um pakkaferð og mun annars ekki verða veitt. Í þeim tilvikum á ferðamaður ekki rétt til frekari greiðslna.

Endurgreiða skal allar greiðslur sem greiddar hafa verið vegna pakkaferðar sem ekki verður farin vegna gjaldþrots eða rekstrarstöðvunar skipuleggjanda eða smásala. Á það einnig við um fyrirframgreiðslur hvort sem endanlegur samningur um pakkaferð hefur komist á eða ekki, enda sé sýnt fram á greiðslurnar með fullnægjandi hætti.

27. gr.

Fjárhæð tryggingar.

Ráðherra ákveður með reglugerð útreikning tryggingarfjárhæðar, um bókhald og reikningsskil seljenda til að aðskilja sölu pakkaferða frá annarri starfsemi, um gögn sem nauðsynleg eru til að meta fjárhæð tryggingar, og önnur atriði sem varða framkvæmd ákvæða þessa kafla.

Ferðamálastofu er heimilt að krefjast hærri trygginga en um getur í reglugerð skv. 1. mgr. í þeim tilfellum þegar um sérstaklega áhættusaman rekstur er að ræða, eiginfjárstaða skipuleggjanda eða smásala er neikvæð samkvæmt innsendum ársreikningi, tímabundin aukning verður í umsvifum eða að líkur séu á að fjárhæð tryggingar muni ekki nægja komi til gjaldþrots eða rekstrarstöðvunar skipuleggjanda eða smásala.

Ferðamálastofu er heimilt að lækka tímabundið tryggingarfjárhæð vegna tímabundins samdráttar í rekstri. Skipuleggjandi skal senda Ferðamálastofu rökstudda beiðni um tímabundna lækkun.

Skylt er að tilkynna Ferðamálastofu ef fyrirsjáanlegt er að tryggingarskyld umsvif verði umtalsvert meiri á yfirstandandi ári en gögn sem lágu til grundvallar ákvörðun um fjárhæð tryggingar gáfu til kynna. Í slíkum tilvikum er Ferðamálastofu heimilt að hækka fjárhæð tryggingar. Sé um tímabundin aukin umsvif að ræða er heimilt að undanskilja þá tímabundnu tryggingarskyldu veltu við útreikning á fjárhæð tryggingar næsta árs.

28. gr.

Uppgjör trygginga.

Komi til rekstrarstöðvunar eða gjaldþrots skipuleggjanda eða seljanda skal Ferðamálastofa láta birta áskorun um kröfulýsingu í Lögbirtingablaði og jafnframt á annan áberandi hátt eins og heppilegt þykir hverju sinni. Kröfulýsingar skulu vera skriflegar og berast Ferðamálastofu eða umsjónarmanni innan 60 daga frá birtingu áskorunar. Með kröfulýsingum skulu fylgja fullnægjandi gögn til sönnunar um kröfuna, svo sem kvittanir fyrir greiðslu eða millifærslu.

Ferðamálastofu er heimilt að tilnefna umsjónarmann til að sjá um uppgjör trygginga. Umsjónarmaður skal hafa með höndum umsýslu vegna heimflutnings farþega þegar það á við. Kostnaður við störf umsjónarmanns skal greiddur af tryggingu skipuleggjanda.

VIII KAFLI.

Ýmis ákvæði.

29. gr.

Ábyrgð á skekkjum í bókunum.

Seljandi ber ábyrgð á hvers konar skekkjum eða tæknilegum vanköntum í bókunarkerfi sem rekja má til hans og, ef seljandinn hefur samþykkt að sjá um bókun pakkaferðar eða ferðatengdrar þjónustu sem er hluti af samtengdri ferðatilhögun, einnig fyrir skekkjum í bókunarferlinu.

Seljandi ber ekki ábyrgð skv. 1. mgr. ef rekja má skekkjur í bókun til ferðamannsins eða þær verða vegna óvenjulegra og óviðráðanlegra aðstæðna.

30. gr.

Sérstakar skyldur smásala þegar skipuleggjandi er með staðfestu utan EES-svæðisins.

Ef skipuleggjandi er með staðfestu utan EES-svæðisins skal smásali með staðfestu í ríki innan EES-svæðisins bera skyldur skipuleggjanda skv. V. og VII kafla, nema hann sýni fram á að skipuleggjandinn fullnægi ákvæðum V. og VII. kafla.

31. gr.

Réttur gagnvart þriðju aðilum.

Ekkert í lögum þessum takmarkar réttindi skipuleggjanda eða smásala til að krefja þriðja aðila um greiðslu bóta vegna sakar þess aðila í atburði sem leitt hefur til þess að skipuleggjandi eða smásali hefur þurft að veita afslátt, greiða skaðabætur eða að öðru leyti þurft að uppfylla skyldur samkvæmt lögum þessum.

32. gr.

Reglugerðarheimild.

Ráðherra er heimilt að setja reglugerð um nánari framkvæmd laga þessara, þ.á.m. um staðlaða upplýsingaskyldu og birtingu samræmdra og staðlaðra skjala.

IX. KAFLI.

Eftirlit og gildistaka.

33. gr.

Eftirlit og ákvarðanir Neytendastofu.

Neytendastofa annast eftirlit með ákvæðum I. – VI. kafla og VIII. kafla laga þessara og reglna settra á grundvelli þeirra. Ákvæði laga um eftirlit með viðskiptaháttum og markaðssetningu gilda um málsmeðferð Neytendastofu.

Ákvæði VIII. kafla laga um eftirlit með viðskiptaháttum og markaðssetningu gilda um heimildir Neytendastofu til upplýsingaöflunar, haldlagningar gagna og afhendingar upplýsinga til stjórnvalda annarra ríkja og um þagnarskyldu.

Neytendastofu getur gripið til aðgerða gegn aðilum sem brjóta gegn ákvæðum II.-VI. kafla og VIII. kafla laganna, eftir því sem við getur átt. Aðgerðir Neytendastofu geta falið í sér bann, fyrirmæli eða heimild með ákveðnu skilyrði.

Ákvörðunum sem Neytendastofa tekur á grundvelli laga þessara verður skotið til áfrýjunarnefndar neytendamála sem starfar á grundvelli 4. gr. laga um Neytendastofu.

Ákvörðun Neytendastofu verður ekki borin undir dómstóla fyrr en úrskurður áfrýjunarnefndar neytendamála liggur fyrir.

Nú vill aðili ekki una úrskurði áfrýjunarnefndar neytendamála og getur hann þá höfðað mál til ógildingar fyrir dómstólum. Mál skal höfðað innan sex mánaða frá því að aðili fékk vitneskju um úrskurð áfrýjunarnefndar. Málshöfðun frestar ekki gildistöku úrskurðar nefndarinnar né heimild til aðfarar.

34. gr.

Viðurlög og úrræði.

Neytendastofa getur lagt stjórnvaldssektir á aðila sem brýtur gegn ákvæðum I. – VI. kafla og VIII. kafla laga þessara, og eftir atvikum reglum settum á grundvelli þeirra, eða

ákvörðunum Neytendastofu. Stjórnvaldssektir sem lagðar eru á aðila geta numið 100 þús. kr. til 20 millj. kr.

Ákvarðanir um stjórnvaldssektir teknar af Neytendastofu eru aðfararhæfar. Sektor renna í ríkissjóð að frádregnum kostnaði við innheimtuna. Séu stjórnvaldssektir ekki greiddar innan mánaðar frá ákvörðun Neytendastofu skal greiða dráttarvexti af fjárhæð sektarinnar. Um ákvörðun og útreikning dráttarvaxta fer eftir lögum um vexti og verðtryggingu. Stjórnvaldssektum verður beitt óháð því hvort lögbrot eru framin af ásetningi eða gáleysi.

Ef ekki er farið að ákvörðun sem tekin hefur verið samkvæmt lögum þessum getur Neytendastofa ákveðið að sá eða þeir sem ákvörðunin beinist að greiði dagsektir þar til farið verður að henni. Ákvörðun um dagsektir skal tilkynnt bréflaga á sannanlegan hátt þeim sem hún beinist að. Dagsektir geta numið frá 50 þús. kr. til 500 þús. kr. á dag.

Ákvörðun um dagsektir má skjóta til áfrýjunarnefndar neytendamála innan fjórtán daga frá því að hún er kynnt þeim er hún beinist að. Dagsektir reiknast ekki fyrir en frestur er liðinn. Ef ákvörðun er skotið til áfrýjunarnefndar neytendamála falla dagsektir ekki á fyrir en niðurstaða hennar liggur fyrir.

35. gr.

Eftirlit og ákvarðanir Ferðamálastofu.

Ferðamálastofa annast eftirlit með ákvæðum VII. kafla.

Ferðamálastofa getur krafist leyfisskylda aðila um þau gögn sem stofnunin telur nauðsynleg til að leggja mat á fjárhæð tryggingar skv. VII. kafla.

Ferðamálastofa getur lagt dagsektir á aðila sem fara ekki að ákvæðum VII. kafla eða ákvörðunum Ferðamálastofu samkvæmt þeim kafla.

Ákvörðun um dagsektir skal tilkynna bréflaga á sannanlegan hátt þeim sem hún beinist að. Dagsektir geta numið frá 50 þús. kr. til 500 þús. kr. á dag.

Ákvörðun um dagsektir má skjóta til ráðherra innan fjórtán daga frá því að hún er kynnt þeim sem hún beinist að. Dagsektir reiknast ekki fyrir en frestur er liðinn.

Dagsektir eru aðfararhæfar að liðnum kærufresti en kæra til ráðherra frestar aðför uns endanleg niðurstaða liggur fyrir. Málshöfðun fyrir almennum dómstólum frestar ekki aðför.

Ákvörðunum Ferðamálastofu sem teknar eru á grundvelli VII. kafla laganna má skjóta til ráðherra innan fjögurra vikna frá því hún er kynnt þeim sem hún beinist að. Málskot til ráðherra frestar ekki gildistöku ákvörðunar.

Ferðamálastofu er heimilt að afhenda stjórnvöldum annarra ríkja og taka á móti frá stjórnvöldum annarra ríkja gögn og upplýsingar sem nauðsynlegar eru við framkvæmd VII. kafla laga þessara. Ferðamálastofu er jafnframt heimilt að birta á heimasíðu sinni lista yfir leyfisskylda aðila með fullnægjandi tryggingar skv. VII. kafla.

36. gr.

Innleiðing á tilskipun.

Lög þessi fela í sér innleiðingu á tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2015/2302/ESB frá 25. nóvember 2015 um pakkaferðir og samtengda ferðatilhögun og um breytingu á reglugerð 2006/2004/EB og tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2011/83/ESB og niðurfellingu á tilskipun ráðsins 90/314/EBE, eins og hún var tekin upp í samninginn um Evrópska efnahagssvæðið með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 187/2017, frá 22. september 2017, um breytingu á XIX. viðauka (Neytendavernd) við EES-samninginn.

37. gr.

Gildistaka.

Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 2018. Frá sama tíma falla úr gildi lög um alferðir, nr. 80/1994.

38. gr.

Breytingar á öðrum lögum.

Við gildistöku laga þessara verður eftirfarandi breyting á lögum um neytendasamninga, nr. 16/2016: E-liður 3. mgr. 1. gr. orðast svo: samninga um pakkaferðir skv. 2. tölul. 4. gr. laga um pakkaferðir og samtengda ferðatilhögun. Þó gilda ákvæði 4. mgr. 5. gr., 1. mgr. 12. gr. og 26. gr. um samninga um pakkaferðir eftir því sem við á.

Ákvæði til bráðabirgða.

1. Ákvörðun tryggingafjárhæðar fyrir 2018.

*Greinargerð.***1. Inngangur.**

Frumvarp þetta er samið í atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu með aðstoð starfshóps sem í voru fulltrúar ráðuneytisins, Ferðamálastofu og Neytendastofu. Frumvarpið felur í sér innleiðingu á tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2015/2302 um pakkaferðir og samtengda ferðatilhögun og um breytingu á reglugerð (EB) nr. 2006/2004 og tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2011/83/ESB og niðurfellingu á tilskipun ráðsins 90/314/EBE. Vinna við innleiðingu tilskipunarinnar hófst í innanríkisráðuneytinu en með forsetaúrskurði um skiptingu stjórnarmálefna milli ráðuneyta í Stjórnarráði Íslands, nr. 1/2017, frá 11. janúar 2017, voru neytendamál færð frá innanríkisráðuneyti til atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins.

Samhliða frumvarpi þessu er lagt fram frumvarp til laga um Ferðamálastofu, ferðamálaráð og leyfisveitingar í ferðapjónustu.

2. Tilfni og nauðsyn lagasetningar.*2.1. Innleiðing tilskipunar.*

Með frumvarpinu er lagt til að tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2015/2302, um pakkaferðir og samtengda ferðatilhögun, verði innleidd í íslenskan rétt. Tilskipunin var samþykkt í Evrópusambandinu þann 25. nóvember 2015 og var tekin upp í EES-samninginn með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 187/2017, frá 22. september 2017, um breytingu á XIX. viðauka (Neytendavernd) við EES-samninginn. Samningsskuldbindingar Íslands samkvæmt EES-samningum leggja þær skyldur á ríkið að efni tilskipunarinnar verði tekið upp í landsrétt hér á landi.

2.2. Mat á leið til innleiðingar.

Frumvarp þetta felur í sér ný heildarlög sem munu gilda um pakkaferðir og samtengda ferðatilhögun. Það felur því í sér að lög um alferðir, nr. 80/1994 mun falla úr gildi við gildistöku frumvarpsins verði það að lögum. Með lögum um alferðir, nr. 80/1994, var innleidd í íslenskan rétt tilskipun ráðsins 90/314/EBE um ferðapakka. Við mat á því með hvaða hætti skyldi innleiða tilskipun 2015/2302 hér á landi var skoðað hvort rétt væri að leggja til breytingar á lögum um alferðir eða leggja til að tilskipunin yrði innleidd með nýjum heildarlögum. Ákveðið var að fara síðari leiðina af nokkrum ástæðum. Samkvæmt 4.

gr. tilskipunarinnar felur hún í sér fulla samræmingu (e. full harmonisation) reglna er taka til pakkaferða og samtengdrar ferðatilhögunar. Það felur í sér að einstökum aðildarríkjum er ekki heimilt að viðhalda í sinni löggjöf strangari eða slakari reglum en kveðið er á um í tilskipuninni. Mikilvægt er því að öll efnisatriði tilskipunarinnar séu innleidd með skýrum hætti en sérstaklega er tekið fram í einstaka ákvæðum tilskipunarinnar, og viðeigandi köflum greinargerðarinnar, hvaða ákvæði það eru sem veita svigrúm við innleiðingu. Tilskipun 2015/2302 felur í sér töluverðar breytingar frá eldri tilskipun og er í hinni nýrri kveðið með mun nákvæmari hætti á um réttindi ferðamanna og skyldur seljenda. Gildissvið tilskipunarinnar er rýmra en hinnar eldri og skilgreiningar eru ítarlegri og skýrari. Eldri tilskipunin veitti töluvert svigrúm við innleiðingu hennar í landsrétt sem er ekki til staðar samkvæmt tilskipun 2015/2302. Þá hefur einnig verið horft til þess að nýlegar tilskipanir á sviði neytendamála hafa verið innleiddar hér á landi með nýjum heildarlögum, t.d. tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2008/48/EB um lánsamninga fyrir neytendur, sem innleidd var með lögum um neytendalán, nr. 33/2013, og tilskipun 2011/83/ESB um réttindi neytenda, sem innleidd var með lögum nr. 16/2016. Af framangreindu leiddi að rétt þykir að leggja til að tilskipunin verði innleidd með nýjum heildarlögum er gildi um pakkaferðir og samtengda ferðatilhögun.

2.3. Endurskoðun Evrópulöggjafar um pakkaferðir.

Samkvæmt sáttamála um starfshætti Evrópusambandsins (Treaty on the Functioning of the European Union, TFEU) skal sambandið stuðla að öflugri neytendavernd og að efla og viðhalda samræmdum innri markaði þar sem viðskipti yfir landamæri eru frjáls og réttindi neytenda eru samræmd og tryggð. Eldri tilskipun 90/314/EBE um ferðapakka veitti töluvert svigrúm til innleiðingar hennar í landsrétt sem hefur leitt til þess að réttindi neytenda í tengslum við pakkaferðir hefur ekki verið með samræmdum hætti á öllum innri markaðnum sem hefur leitt til brotakerndrar framkvæmdar.

Frá gildistöku tilskipunar 90/314/EBE árið 1990, sem innleidd var með lögum um alferðir sem hafa verið í gildi hér á landi frá 1994, hafa orðið margvíslegar breytingar á viðskiptaumhverfi ferðamála sem og möguleikum neytenda til að eiga viðskipti rafrænt. Efni eldri tilskipunar miðaðist að flestu leyti við hefðbundnar pakkaferðir sem settar voru saman fyrirfram og boðnar til sölu af söluaðilum á föstum starfsstöðum, jafnan ferðaskrifstofum. Þannig miðaðist m.a. upplýsingaskylda tilskipunarinnar mjög við það að á þeim tíma voru ferðamönnum veittar upplýsingar um viðkomandi ferðir í skriflegum upplýsingabæklingum. Með örum tækniframförum síðustu ára hefur möguleikum ferðamanna til að setja saman sínar eigin pakkaferðir fjölgað verulega en slíkar ferðir falla alla jafnan utan gildissviðs eldri tilskipunar og laga um alferðir, bæði hvað varðar réttindi ferðamanna og vernd þeirra gegn gjaldþroti seljanda. Nú eru í boði ótalamargir möguleikar á ferðum sem markaðssettar eru gagnvart neytendum og rétt þykir að kaupendur slíkra ferða njóti þeirra réttinda og verndar sem felast í tilskipun 2015/2302.

Mikil þróun hefur orðið í ferðamálum undanfarin ár. Ferðamarkaðurinn hefur stækkað gríðarlega og á það ekki bara við hér á landi heldur einnig annars staðar í heiminum. Líklegt er að sú þróun haldi áfram og að sífellt aukinn fjöldi fólks ferðist á milli landa. Ferðamarkaðurinn er mikilvægur fyrir viðskipti yfir landamæri innan EES-svæðisins og við undirbúning tilskipunar 2015/2302 kom fram að ónýtt tækifæri væru til staðar til að efla viðskipti yfir landamæri vegna pakkaferða. Mikilvæg atriði til að auka þau eru lögð til í tilskipun 2015/2302 sem snúa að aukinni einsleitni svo aðilar á öllum markaðnum keppi á

sama grundvelli og aukið traust á tryggingarkerfum milli landa sem gagnkvæmri viðurkenningu á tryggingarkerfum sem lögð er til í tilskipuninni er ætlað að mæta.

3. Meginefni frumvarpsins.

3.1. Almenn tilmæling um efni tilskipunar 2015/2302.

Tilskipun 2015/2302 skiptist í 8 kafla. Í aðfararorðum hennar kemur fram það markmið með endurskoðun reglna um pakkaferðir að færa regluverkið til nútímans þannig að það taki mið af þeim fjölbreyttu aðstæðum sem pakkaferðir eru nú boðnar til sölu og samið um kaup á. Söluaðferðir hafa breyst mikið og nú fara flest viðskipti með pakkaferðir fram í gegnum netið. Skilgreiningar í 3. gr. tilskipunarinnar taka mið af þessari þróun en undir pakkaferðir falla nú ferðir sem settar eru saman á fjölbreyttari hátt en áður og einnig fellur nú svokölluð samtengd ferðatilhögun undir efni tilskipunarinnar en það er samsett ferð sem leiðir til tveggja eða fleiri aðskildra samninga um ferðatengda þjónustu. Í 2. kafla tilskipunarinnar eru ítarlegar reglur um upplýsingaskyldu seljanda fyrir samningsgerð, um upplýsingar sem fram eiga að koma í samningi um pakkaferð og um eðli þeirra upplýsinga, þ.e. að þær séu óaðskiljanlegur hluti af samningi um pakkaferð sem verði ekki breytt nema með samþykki beggja samningsaðila. Í 3. kafla tilskipunarinnar er fjallað um breytingar á pakkaferð áður en ferð hefst og um möguleika ferðamanns til að framselja ferð. Í 4. kafla er fjallað um framkvæmd pakkaferðar og um réttindi ferðamanns og skyldur skipuleggjanda og smásala á meðan á ferð stendur. Í 5. kafla er fjallað um vernd gegn ógjaldfærni og sett fram sú meginregla að skipuleggjendur og smásalar skuli vera með tryggingu sem á hverjum tíma tryggir endurgreiðslu allra greiðslna sem þeir hafa tekið við ef ferðatengd þjónusta er ekki veitt og heimflutning farþega, eigi það við, komi til rekstrarstöðvunar eða gjaldþrots. Útfærsla tryggingakerfisins er falin hverju og einu aðildarríki og eru mismunandi leiðir farnar milli landa. Í 6. kafla tilskipunarinnar er fjallað um samtengda ferðatilhögun, um tryggingaskyldu vegna slíkra ferða og um upplýsingaskyldu seljanda. Almenn ákvæði eru í 7. kafla tilskipunarinnar og í 8. kafla eru gildistökuákvæði.

Verður nú vikið að nokkrum veigamiklum atriðum frumvarpsins og jafnframt reifaðar breytingar frá ákvæðum gildandi laga um alferðir.

3.2. Skilgreiningar.

Í 4. gr. frumvarpsins eru helstu hugtök þess skilgreind. Skilgreining á pakkaferð er í 2. tölul. 4. gr. er hún töluvert breytt frá núgildandi skilgreiningu í 2. gr. laga um alferðir. Samkvæmt frumvarpinu er pakkaferð samsetning a.m.k. tveggja mismunandi tegunda ferðatengdrar þjónustu vegna sömu ferðar sem getur verið sett saman á mismunandi hátt. Í fyrsta lagi getur verið um hefðbundna pakkaferð að ræða eins og hún er skilgreind í 2. gr. laga um alferðir, þ.e. ferð sem er samsett af seljanda áður en einn samningur er gerður um alla þjónustuna. Í öðru lagi getur pakkaferð verið samsetning tveggja eða fleiri tegunda ferðatengdrar þjónustu sem er keypt á sama stað og hún var valin áður en greitt er fyrir, ef hún er boðin til sölu á heildarverði, ef hún er auglýst sem pakkaferð, ef hún er sett saman eftir að samningur er gerður í þeim tilfellum sem seljandi veitir ferðamanni möguleika á að velja mismunandi tegundir ferðatengdrar þjónustu sem munu mynda pakkaferðina, eða ef hún er keypt af mismunandi seljendum í gegnum samtengda bókunarferla á netinu og kaupum er lokið innan 24 klst. eftir að fyrstu kaup ferðatengdrar þjónustu voru gerð. Þannig er nú ekki nauðsynlegt að um einn og sama seljanda sé að ræða heldur getur pakkaferð verið keypt af fleiri en einum seljanda ef upplýsingar um ferðamann eru sendar með ákveðnum hætti á milli þeirra. Af breyttri skilgreiningu sést að mun fleiri ferðir munu falla undir

gildissvið laganna sem pakkaferðir en áður hefur verið en gildandi lög um alferðir taka að jafna aðeins til fyrirframsamsettra ferða.

Ferðamaður getur eftir sem áður verið hvort sem er einstaklingur eða lögaðili sem gerir samning sem fellur undir gildissvið laganna. Þannig ná lögín ekki eingöngu til neytenda heldur einnig til lögaðila. Hugtakið farkaupi er notað í lögum um alferðir. Hugtakið getur verið villandi þar sem sá sem á rétt á grundvelli laganna þarf ekki að vera sá sem keypti viðkomandi ferð, heldur sá sem ferðast á grundvelli samnings um pakkaferð. Í tilskipuninni er notað hugtakið ferðamaður (e. traveller) og er í þessu frumvarpi lagt til að það hugtak verði notað sem telja verður skýrara og nær almennri málnotkun en það hugtak sem notað er í lögum um alferðir.

Samtengd ferðatilhögun er nýmæli sem felur í sér a.m.k. tvær mismunandi tegundir ferðatengdrar þjónustu sem keyptar eru vegna sömu ferðar en mynda ekki pakkaferð, og gerðir eru aðskildir samningar við hvern þjónustuveitanda fyrir sig, ef seljandinn hefur milligöngu um að ferðamaður velji og greiði sérstaklega fyrir hverja tegund ferðatengdrar þjónustu við einstaka heimsókn á sölustað seljanda, eða ef hann með markvissum hætti hefur milligöngu um öflun a.m.k. einnar tegundar ferðatengdrar þjónustu til viðbótar frá öðrum seljanda þar sem samningur er gerður innan 24 klst. frá staðfestingu bóknar fyrstu ferðatengdu þjónustunnar. Sá munur er á pakkaferð og samtengdri ferðatilhögun að skipuleggjandi eða smásali er ábyrgur fyrir veitingu allrar ferðatengdrar þjónustu þegar um pakkaferð er að ræða en í tilviki samtengdrar ferðatilhögunar ber hver seljandi aðeins ábyrgð á þeirri ferðatengdu þjónustu sem hann er skuldbundinn til að veita. Þannig er ekki einn aðili sem er ábyrgur fyrir allri ferðatengdri þjónustu þegar um samtengda ferðatilhögun er að ræða eins og á við um pakkaferðir.

3.3. Réttindi ferðamanns.

Í samræmi við aðrar nýlegar tilskipanir á sviði neytendaréttar er nú kveðið með ítarlegum hætti á um upplýsingaskyldu seljanda fyrir samningsgerð, hvaða upplýsingar skuli vera í samningi og hvaða upplýsingar skulu vera órjúfanlegur hluti samnings um pakkaferð. Hér fyrir neðan er umfjöllun um valkvæð ákvæði tilskipunarinnar og hver þeirra lagt er til að verði nýtt.

Réttindi ferðamanna að öðru leyti eru sett fram með ítarlegri og skýrari hætti en í gildandi lögum um alferðir. Allar helstu reglur þeirra laga um réttindi ferðamanns meðan á ferð stendur halda þó gildi sínu en í frumvarpinu er kveðið með ítarlegri hætti á um verðbreytingar, um aðrar breytingar á samningi, hvenær ferðamaður á rétt á að afpanta ferð og undir hvaða kringumstæðum skipuleggjandi eða smásali getur aflýst ferð án greiðslu sérstakra skaðabóta. Á ferðamanni hvílir rík tilkynningarskylda um atríði sem mega betur fara í pakkaferð og á skipuleggjanda og smásala hvílir skylda til að bregðast við þeim tilkynningum og veita ferðamanni aðstoð í þeim tilvikum sem hann óskar.

3.4. Tryggingar.

Ákvæði um tryggingar vegna sölu alferða eru nú í V. kafla laga um skipan ferðamála, nr. 73/2005. Með frumvarpinu er lagt til að þessi ákvæði verði færð úr lögum um skipan ferðamála enda taka ákvæðin aðeins til sölu pakkaferða og samtengdrar ferðatilhögunar. Eftir sem áður verður sala slíkra ferða leyfisskyld og fer um leyfisveitingar og skilyrði fyrir þeim samkvæmt lögum um Ferðamálastofu, ferðamálaráð og leyfisveitingar í ferðaþjónustu.

Að mestu má segja að tryggingarverndin sé óbreytt frá ákvæðum gildandi laga, þ.e. trygging skal ná yfir endurgreiðslu á öllum greiðslum sem skipuleggjandi eða smásali hefur

tekið við vegna ferðatengdrar þjónustu sem verður ekki veitt og til heimflutnings farþega ef farþegaflutningur er hluti af pakkaferð, komi til greiðslustöðvunar eða gjaldþrots skipuleggjanda eða smásala. Útfærsla tryggingarverndarinnar er síðan falin einstökum aðildarríkjum. Tilskipunin kveður hins vegar á um þá nýjung að aðildarríki skuli viðurkenna tryggingarkerfi hvers annars. Er það gert í þeim tilgangi að auka viðskipti yfir landamæri og að kaupendur geti þannig treyst því að skipuleggjandi sem er með tryggingu í sínu staðfestulandi uppfylli skilyrði tilskipunarinnar hvað varðar tryggingavernd óháð því hvar á innri markaðnum hann býður ferðir til sölu. Í þessu skyni er einnig sett á fót net tengiliða sem geta skipst á upplýsingum er varða tryggingar. Sá tengiliður hér á landi verður Ferðamálastofa sem fer með eftirlit og framkvæmd reglna um tryggingar vegna pakkaferða og samtengdrar ferðatilhögunar.

Unnið hefur verið að því í atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu undanfarið að leita leiða til að breyta því hvernig tryggingarfjárhæð er reiknuð út. Markmið þeirrar vinnu hefur verið að reyna að koma til móts við minni aðila sem selja pakkaferðir innanlands en þó þannig að tryggingaskyldu tilskipunarinnar sé fullnægt. Núgildandi reiknireglur í 17. gr. laga um skipan ferðamála og reglugerð um bókhald og reikningsskil ferðaskrifstofa, nr. 1100/2005, geta leitt til nokkuð hárra tryggingafjárhæða. Ekki hefur tekist að ljúka þeirri vinnu svo vel sé og er því með frumvarpinu ekki lagðar til breytingar á reiknireglunni. Sú vinna mun þó halda áfram í framangreindum tilgangi. Rétt þykir því að leggja til í þessu frumvarpi að farin verði sú leið að ráðherra ákveði með reglugerð hvernig tryggingarfjárhæðin skuli reiknuð út. Í lögnum komi þannig fram hversu víðtæk tryggingarverndin skuli vera, um heimildir Ferðamálastofu við framkvæmd reglna um tryggingar og um uppgjör trygginga komi til greiðslustöðvar eða gjaldþrots skipuleggjanda eða seljanda. Að öðru leyti mun verða kveðið á um framkvæmdarleg atriði í reglugerð. Hins vegar er að finna í frumvarpinu tillögur að breytingum sem fela m.a. í sér frekari heimildir Ferðamálastofu til að ákvarða breytta tryggingarfjárhæð og skyldu skipuleggjanda og smásala til að tilkynna til Ferðamálastofu ef breyting verður á tryggingarskyldum umsvifum frá því sem lá til grundvallar við ákvörðun um fjárhæð tryggingar. Þessar tillögur komu fram í sameiginlegum tillögum Ferðamálastofu og Samtaka ferðaþjónustunnar sem sendar voru ráðuneytinu á síðasta ári.

3.5. Valkvæð ákvæði.

Tilskipunin veitir á tilteknum stöðum ákveðið svigrúm við innleiðingu sem taka hefur þurft afstöðu til hvernig bæri að nýta. Við það mat var að meginstefnu horft til þess að framkvæmd laganna þyrfti að vera með sem einföldustum hætti þannig að réttarstaða bæði seljanda og kaupenda sé skýr. Þá var jafnframt horft til þess að farin skyldi sú leið sem alla jafna væri minnst íþyngjandi fyrir atvinnulífið.

Þannig er lagt til að svo önnur ferðatengd þjónusta skv. d-lið 1. tölul. 4. gr. geti myndað pakkaferð eða samtengda ferðatilhögun þurfi hún að nema a.m.k. 25% af virði samsettu þjónustunnar en heimild til að fastsetja hlutfallið kemur fram í 18. tölul. inngangsorða tilskipunarinnar. Með því að fastsetja hlutfallið fæst aukinn skýrleiki og fyrirsjáanleiki bæði fyrir ferðamenn og seljendur.

Samkvæmt 2. málsl. 1. mgr. 13. gr. tilskipunarinnar er aðildarríkjum heimilt að láta smásala bera skyldur skipuleggjanda eftir því sem við á, t.d. ábyrgð á framkvæmd pakkaferðar. Ferðamaður getur þá hvort sem er leitað til smásala eða skipuleggjanda hafi hann athugasemdir við framkvæmd pakkaferðar. Samkvæmt 12. gr. laga um alferðir bera ferðaheildsali og ferðasmásali sameiginlega og hvor í sínu lagi ábyrgð gagnvart ferðamanni

á því að staðið sé við framkvæmd samnings, hvort sem hún er í höndum þeirra sjálfra eða annarra þjónustuaðila. Samkvæmt 2. gr. laganna er ferðaheildsali sá sem setur saman alferð og býður hana til sölu, hvort heldur beint eða gegnum ferðasmásala. Ferðasmásali er sá sem býður til sölu alferð sem ferðaheildsali hefur sett saman. Þessar skilgreiningar laga um alferðir eru efnislega samsvarandi við skilgreiningar frumvarpsins á skipuleggjanda og smásala þó þær séu orðaðar með ítarlegri hætti í frumvarpinu. Sú tillaga frumvarpsins að smásali sé sameiginlega ábyrgur með skipuleggjanda á framkvæmd pakkaferðar er því ekki breyting frá gildandi lögum.

Samkvæmt 5. mgr. 12. gr. tilskipunarinnar er aðildarríkjum heimilt að kveða á um að ferðamaður geti fallið frá samningi sem gerður er utan fastrar starfsstöðvar innan 14 daga frá því samningur var gerður án þess að tilgreina sérstaka ástæðu eða greiða sérstaklega fyrir það. Ekki er lagt til að þessi heimild verði nýtt þar sem líklegt er að hún myndi verða íþyngjandi fyrir atvinnulífið.

Í 4. mgr. 14. gr. tilskipunarinnar er heimild til að takmarka umfang skaðabóta sem ferðamaður kann að eiga rétt á við þrefalt virði pakkaferðar en slík takmörkun getur þó ekki gilt um líkamstjón eða tjón sem valdið er af ásetningi eða vanrækslu. Almenn tókast ekki í íslenskum lögum að takmarka umfang skaðabóta með þessum hætti enda getur það komið með ósanngjörnum hætti niður á tjónþola og ógerningur er að sjá fyrir þau tilvik þar sem reynt gæti á slíka reglu eða hver útkoma þeirra yrði. Er því lagt til í frumvarpinu að þessi heimild verði ekki nýtt og að um umfang skaðabóta fari eftir almennum reglum skaðabótaréttar.

3.6. Markmið sem stefnt er að.

Markmið frumvarpsins er að innleiða tilskipun 2302/2015 í íslenskan rétt með fullnægjandi hætti svo markmið tilskipunarinnar um aukna neytendavernd skili sér til íslenskra neytenda. Það er jafnframt markmið frumvarpsins að tilskipunin sé innleidd á þann hátt að það íþyngi starfandi fyrirtækjum ekki um of. Ljóst er þó, líkt og vikið hefur verið að, að tilskipunin hefur rýmra gildissvið en eldri tilskipun og felur í sér nokkrar nýjungar sem aðilar sem falla undir lögina þurfa að aðlaga sig að. Þannig má segja að markmið frumvarpsins sé að tryggja það að íslenskir neytendur njóti sömu réttinda við kaup á pakkaferð eða samtengdri ferðatilhögun og neytendur annars staðar á EES-svæðinu og jafnframt að íslensk fyrirtæki búi við sömu samkeppnisskilyrði og gilda annars staðar á EES-svæðinu og geti þannig í auknu mæli markaðssett sig og aflað sér viðskipta yfir landamæri.

3.7. Samanburður við önnur lönd.

Við vinnslu frumvarpsins hafa drög að norsku lagafrumvarpi til innleiðingar á tilskipun 2015/2302 verið höfð til hliðsjónar. Samkvæmt þeim drögum er lagt til að Norðmenn fari svipaða leið og lögð er til í þessu frumvarpi, þ.e. að sett verði ný heildstæð löggjöf. Þá hefur einnig verið litið til danskra laga um innleiðingu á tilskipuninni (Lov om pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer). Lög til innleiðingar á tilskipuninni hafa ekki verið sett í Svíþjóð þegar frumvarp þetta er lagt fram á Alþingi.

4. Samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar.

Efni frumvarpsins gefur ekki sérstaka ástæðu til að ætla að það fari gegn ákvæðum stjórnarskrár Íslands, nr. 33/1994. Samþykkt frumvarpsins mun hafa í för með sér aukna neytendavernd og aukna upplýsingaskyldu seljenda. Þau markmið og þær aðferðir sem

lagðar eru til í frumvarpinu rúmast innan þess ramma sem Alþingi hefur til að setja reglur um atvinnustarfsemi.

Tilskipun 2015/2302 um pakkaferðir og samtengda ferðatilhögun hefur verið tekin upp í EES-samninginn og er Ísland skuldbundið til að taka efni hennar upp í íslenskan rétt. Lagt er til að tilskipunin verði innleidd með aðlögunaraðferðinni svo hægt sé að nýta það svigrúm sem tilskipunin veitir við aðlögun efnis hennar að íslenskum aðstæðum. Þó verður að hafa í huga að tilskipunin kveður á um fulla samræmingu og því er ekki heimilt að leggja á aðila sem falla undir gildissvið frumvarpsins hvorki ríkari né vægari kröfur en tilskipunin kveður efnislega á um.

5. Samráð.

[...]

6. Mat á áhrifum.

[...]

Um einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Í 1. gr. frumvarpsins eru sett fram markmið þess. Markmið með nýrri tilskipun um pakkaferðir og samtengda ferðatilhögun er að tryggja neytendavernd við kynningu og gerð samninga um pakkaferðir og samtengda ferðatilhögun, sem og að tryggja neytendavernd meðan á ferð stendur. Öðrum þræði er markmið frumvarpsins að greiða fyrir viðskiptum yfir landamæri og að veita þannig íslenskum neytendum aukna valkosti og efla samkeppni hér á landi.

Um 2. gr.

Í 2. gr. frumvarpsins er gildissvið þess afmarkað. Gildissvið frumvarpsins er sett fram á sama hátt og gildissvið 2. gr. tilskipunar 2015/2302 og eru ekki fleiri samningar felldir undir gildissvið þess en leiðir af tilskipuninni. Í 1. mgr. kemur fram að lögin gildi um pakkaferðir og samtengda ferðatilhögun sem seljendur selja, bjóða til sölu eða hafa milligöngu á sölu á til ferðamanna. Líkt og með aðra löggjöf á sviði neytendaréttar er upplýsingaskylda seljenda fyrir samningsgerð mikilvægur þáttur og ítarleg ákvæði þar um í frumvarpinu. Þannig er gildissvið laganna ekki afmarkað við samninga um kaup heldur einnig um upplýsingar sem veittar eru fyrir kaup og sem liggja til grundvallar kaupunum. Um skilgreiningu á pakkaferð og samtengdri ferðatilhögun, og þannig hvers konar kaup falla þar undir, vísast til skilgreininga í 4. gr. frumvarpsins.

Í 2. mgr. ákvæðisins er gildissvið frumvarpsins þrengt nokkuð. Samkvæmt a-lið mun það ekki gilda um ferðir sem taka skemmri tíma en 24 klst., nema næturgisting sé hluti ferðar. Samkvæmt b-lið 2. mgr. 2. gr. frumvarpsins mun það ekki gilda um ferðir sem seljandi setur saman eða selur öðru hverju, ekki í hagnaðarskyni og aðeins fyrir takmarkaðan hóp. Í þessu felst að sala ferða er ekki aðalatvinnugrein seljanda og ferðin ekki seld í hagnaðarskyni, að hún sé ekki boðin til sölu til almennings og að aðeins sé um tilfallandi ferðir að ræða. Hér undir geta t.d. fallið skólaferðalög, ferðalög íþróttafélaga, félagasamtaka og aðrar álíka ferðir að því gefnu að fyrrnefnd þrjú skilyrði séu uppfyllt.

Samkvæmt c-lið 2. mgr. 2. gr. gilda lögin ekki um pakkaferðir og samtengda ferðatilhögun sem er keypt á grundvelli almenns samnings í tengslum við atvinnurekstur kaupanda. Undir þennan lið geta t.d. fallið rammasamningar sem fyrirtæki gera í tengslum

við ferðir starfsmanna sinna. Ekki er nauðsynlegt að kaupandi á grundvelli laganna sé einstaklingur til að njóta þeirra réttinda sem kveðið er á um og þannig getur lögaðili notið réttinda laganna séu tilfallandi ferðir keyptar.

Um 3. gr.

Í 3. gr. frumvarpsins kemur fram að heimilt sé að víkja frá ákvæðum laganna til hagsbóta fyrir ferðamann. Í ákvæðinu felst einnig að óheimilt er að semja um eða bera fyrir sig kjör sem eru óhagstæðari fyrir ferðamann en leiða myndi af ákvæðum laganna. Samsvarandi útfærsla er í 4. gr. laga um neytendalán, nr. 33/2013. Í 3. gr. laga um neytendasamninga, nr. 16/2016 er hins vegar farin sú leið að tiltaka sérstaklega að lögin séu ófrávíkjanleg. Að mati atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins er rétt að leggja áherslu á að seljanda er heimilt að veita ferðamanni betri rétt en hann á en að það leiðir hins vegar af öðrum ákvæðum laganna að þau kveða á um lágmarksskyldur sem ekki er heimilt að víkjast undan.

Um 4. gr.

Í greininni eru settar fram skilgreiningar á lykilhugtökum laganna. Skilgreiningarnar koma fram í 3. gr. tilskipunarinnar en ekki er nauðsynlegt að allar skilgreiningar sem koma fram þar séu teknar upp í frumvarpið.

Um 5. gr.

Í 5. gr. frumvarpsins koma fram meginreglur um upplýsingaskyldu seljanda áður en samningur er gerður. Greinin felur í sér innleiðingu á hluta af 5. gr. tilskipunarinnar.

Um 6. gr.

Í 6. gr. frumvarpsins kemur fram hvaða upplýsingar seljanda ber að veita ferðamanni fyrir samningsgerð. Með greininni eru innleiddir staflíðir 1. mgr. 5. gr. tilskipunarinnar og með 2. mgr. 6. gr. frumvarpsins er innleitt ákvæði 1. mgr. 6. gr. tilskipunarinnar. Þau atriði sem talin eru upp í staflíðum a- h eru ófrávíkjanleg og er seljanda ávallt skylt að veita ferðamanni þessar upplýsingar. Að auki verða tilteknar upplýsingar, svo sem getið er um í 2. mgr., hluti af samningi um pakkaferð komist hann á í kjölfarið. Bæði skipuleggjandi og smásali eru ábyrgir fyrir því að ferðamanni séu veittar upplýsingarnar en það þarf hins vegar aðeins að veita honum þær einu sinni.

Um 7. gr.

Í 7. gr. frumvarpsins er fjallað um samning um pakkaferð, hvaða upplýsingar skuli koma fram í honum og um helstu eiginleika. Greinin felur í sér innleiðingu á 7. gr. tilskipunarinnar að undanskilinni 3. mgr. 7. gr. sem lagt er til að verði innleidd sem 8. gr. frumvarpsins.

Í 3. mgr. ákvæðisins kemur fram að ef samningur um pakkaferð er gerður utan fastrar starfsstöðvar skuli láta ferðamanni í té eintak eða staðfestingu á samningi um pakkaferð á pappír eða öðrum varanlegum miðli ef ferðamaður samþykkir það. Hugtakið utan fastrar starfsstöðvar ber hér að skýra með sama hætti og hugtakið er skilgreint í 6. tölul. 2. gr. laga um neytendalán, nr. 16/2016. Þar kemur fram að samningur utan fastrar starfsstöðvar sé samningur sem er gerður þegar bæði seljandi og neytandi eru viðstaddir samtímis, utan fastrar starfsstöðvar seljanda, svo sem á heimili neytanda eða vinnustað hans; samningur sem er gerður þegar neytandi leggur fram tilboð við svipaðar aðstæður og á heimili eða vinnustað, samningur sem er gerður á fastri starfsstöð seljanda eða með fjarskiptaaðferð strax eftir að haft var persónulegt og beint samband við neytanda utan fastrar starfsstöðvar

seljanda, þegar seljandi og neytandi eru viðstaddir samtími í eigin persónu, eða samningur sem er gerður í skemmtiferð sem seljandi skipuleggur í því augnamiði að kynna og selja neytanda vörur eða þjónustu.

Um 8. gr.

Með 8. gr. frumvarpsins er innleidd 3. mgr. 7. gr. tilskipunarinnar. Ákvæðið tekur til tiltekinna pakkaferða þar sem samningur kemst á með þeim hætti að upplýsingar um ferðamann eru sendar á milli samtengdra bókunarferla frá einum seljanda til annars. Ákvæðið kveður á um skyldur seljenda innbyrðis og um upplýsingaskyldu gagnvart ferðamanni.

Um 9. gr.

Í 9. gr. frumvarpsins er kveðið á um þær upplýsingar og þau gögn sem láta ber ferðamanni í té áður en ferð hefst. Greinin felur í sér innleiðingu á 5. mgr. 7. gr. tilskipunarinnar. Í ákvæðinu er ekki tiltekið sérstaklega á hvers konar formi upplýsingar skuli vera veittar. Algengt er orðið að ferðagögn séu að öllu leyti rafræn og má ætla að flestir ferðamenn óski eftir þeim upplýsingum og gögnum sem kveðið er á um í 9. gr. með rafrænum hætti. Hins vegar er rétt að veita ferðamanni umbeðin gögn á pappír sé sérstaklega óskað eftir því og er þá sérstaklega horft til þess að þau gögn sem kveðið er á um í ákvæðinu eru mikilvæg ferðagögn, svo sem farmiðar og upplýsingar um brottfarartíma.

Um 10. gr.

Með 10. gr. frumvarpsins er lagt til að innleidd verði 2. mgr. 6. gr. og 8. gr. tilskipunarinnar. Ákvæðið kveður á um almenna sönnunarbyrði seljanda um að farið sé að ákvæðum laganna og að ferðamaður verði aðeins krafinn um greiðslu kostnaðar sem honum hefur sannanlega verið gerð grein fyrir.

Um 11. gr.

Í 11. gr. frumvarpsins er kveðið á um heimildir til framsals á samningi um pakkaferð og sameiginlega og óskipta ábyrgð (in solidum) framseljanda og framsalshafa á greiðslu eftirstöðva pakkaferðar eftir framsal. Er með ákvæðinu innleidd 9. gr. tilskipunarinnar. Ákvæði um framsal pakkaferða er nú í 6. gr. laga um alferðir. Ekki er um eiginlega efnisbreytingu að ræða en þó er kveðið á um að tilkynning sem send er meira en sjö dögum áður en ferð hefst telst alltaf vera með hæfilegum fyrirvara.

Um 12. gr.

Í 12. gr. frumvarpsins er fjallað um verðbreytingar. Er með ákvæðinu innleiddar 1. – 3. mgr. 10. gr. tilskipunarinnar.

Í 1. mgr. er sett fram sú meginregla að verð það sem sett er fram í samningi um pakkaferð skuli haldast óbreytt nema því aðeins að það sé skýrt tekið fram að verð geti hækkað og nákvæmlega sé tilgreint hvernig breytt verð skuli reiknað út og að verðhækkunir séu aðeins heimilar ef ferðamanni er veittur sambærilegur réttur til verðlækkunar. Í 2. mgr. eru svo taldar með tæmandi hætti upp þær aðstæður sem réttlætt geta verðhækkun að því gefnu að slíkt ákvæði hafi verið í samningi. Upptalning 2. mgr. er efnislega sambærileg við upptalningu 1. mgr. 7. gr. laga um alferðir. Í 3. mgr. kemur síðan fram að tilkynna skuli ferðamanni um allar verðhækkunir með skýrum og greinargóðum hætti eigi síðar en 20

dögum áður en ferð hefst. Í þessu felst að síðustu 20 daga áður en ferð hefst er óheimilt að hækka verðið þrátt fyrir að þær aðstæður sem fram koma í 2. mgr. eigi við.

Um 13. gr.

Í 13. gr. frumvarpsins kemur fram tilkynningarskylda seljanda vegna breytinga á samningi um pakkaferð. Með 13. gr. frumvarpsins eru innleiddar 1. – 3. mgr. 11. gr. tilskipunarinnar.

Um 14. gr.

Með 14. gr. frumvarpsins eru innleiddar 4. – 5. mgr. 11. gr. tilskipunarinnar. Ákvæðið kveður á um framkvæmd þess ef ferðamaður afpantar pakkaferð vegna breytinga sem skipuleggjandi eða smásali hefur gert á ferðinni. Í 2. mgr. kemur fram að ferðamaður eigi rétt á verðlækkun ef ferð rýrnar að gæðum vegna breytinga sem hafa verið gerðar á henni eða ef honum er boðin ódýrari ferð í staðinn. Að sama skapi ber ferðamanni að greiða mismuninn sé honum boðin dýrari ferð í staðinn sem hann ákveður að þiggja. Samsvarandi regla er í 9. gr. laga um alferðir.

Um 15. gr.

Í 15. gr. frumvarpsins er fjallað um heimildir ferðamanns til að afpanta pakkaferð eftir að samningur er gerður en áður en ferð hefst. Með 15. og 16. gr. frumvarpsins eru innleidd ákvæði 12. gr. tilskipunarinnar.

Um 16. gr.

Í 16. gr. frumvarpsins er fjallað um þegar skipuleggjandi eða smásali aflýsir pakkaferð og um réttindi ferðamanns í slíkum tilvikum. Með 15. og 16. gr. frumvarpsins eru innleidd ákvæði 12. gr. tilskipunarinnar.

Um 17. gr.

Í V. kafla frumvarpsins er fjallað um framkvæmd pakkaferðar og í 17. gr. kemur fram sú meginregla að skipuleggjandi og smásali beri sameiginlega og hvor í sínu lagi ábyrgð á framkvæmd þeirrar ferðatengdu þjónustu sem er innifalin í samningi um pakkaferð, hvort sem þjónustan er veitt af þeim eða öðrum þjónustuveitanda. Kveðið er með sama hætti á um sameiginlega ábyrgð skipuleggjanda og smásala í 12. gr. laga um alferðir. Með 17. gr. frumvarpsins er innleidd 1. mgr. 13. gr. tilskipunarinnar.

Í 2. másl. 1. mgr. 13. gr. tilskipunarinnar kemur fram að aðildarríki geti látið smásala vera sameiginlega ábyrgan fyrir framkvæmd pakkaferðar ásamt skipuleggjanda og gildi þá ákvæði tilskipunarinnar sem taka til skipuleggjanda einnig um smásala. Þar sem í 12. gr. gildandi laga um alferðir er nú kveðið á um sameiginlega og óskipta ábyrgð skipuleggjanda og smásala (ferðaheildsala og ferðasmásala) er í þessu frumvarpi lagt til að þessi heimild verði nýtt. Er þannig vísað jöfnum höndum til skipuleggjanda og smásala Í því felst aukin neytendavernd og skýrleiki og ferðamenn geta þá hvort sem er leitað til skipuleggjanda eða smásala.

Um 18. gr.

Í 18. gr. frumvarpsins er kveðið á um skyldu ferðamanns til að tilkynna skipuleggjanda eða smásala um hverja þá vanefnd sem hann verður var við á framkvæmd ferðatengdrar þjónustu sem er hluti af pakkaferð. Jafnframt er í ákvæðinu kveðið á um úrbótaskyldu

seljanda og um rétt ferðamanns til að ráða sjálfur bót á þeim vanefndum sem eru á framkvæmd ferðatengdrar þjónustu og krefja síðar skipuleggjanda eða smásala um kostnað vegna þeirra úrbóta. Með 18. gr. frumvarpsins eru innleidd ákvæði 2. – 5. mgr. 13. gr. tilskipunarinnar.

Um 19. gr.

Með 19. gr. frumvarpsins er kveðið á um skyldu skipuleggjanda eða smásala til að sjá fyrir heimflutningi í þeim tilvikum sem ferðamaður riftir samningi með lögmaetum hætti þegar um verulega vanefnd er að ræða, sbr. 20. gr. frumvarpsins. Jafnframt er í ákvæðinu mælt fyrir um skyldu skipuleggjanda eða smásala til að veita ferðamanni aðstoð í þeim tilvikum sem hann óskar sérstaklega eftir því og jafnframt þegar röskun verður á ferð vegna óvenjulegra og óviðráðanlegra aðstæðna. Með 19. gr. frumvarpsins er innleidd 5. – 8. mgr. 13. gr. tilskipunarinnar.

Um 20. gr.

Í 20. gr. frumvarpsins er fjallað um heimild ferðamanns til að rifta samningi um pakkaferð ef verulegar vanefndir verða á framkvæmd samningsins. Ferðamaður á þá jafnframt rétt á afslætti af verði ferðarinnar sem svarar til þess hluta af ferðatengdri þjónustu sem ekki er veitt eða er verulega ábótavant. Verði ferðamaður fyrir tjóni vegna verulegra vanefnda á framkvæmd pakkaferðar á hann einnig rétt á skaðabótum. Með 20. gr. frumvarpsins er innleitt ákvæði 1. másl. 6. mgr. 13. gr. tilskipunarinnar. Riftunarheimild ferðamanns er nú í 2. mgr. 11. gr. laga um alferðir.

Um 21. gr.

Í 21. gr. frumvarpsins kemur fram sú regla sem almennt gildir í kröfurétti um að ferðamaður eigi rétt á afslætti af verði ferðar ef vanefndir verða á framkvæmd hennar. Afslátturinn skal þá samsvara þeim tíma sem vanefndir voru á framkvæmd samnings. Með ákvæðinu er innleitt ákvæði 1. mgr. 14. gr. tilskipunarinnar.

Um 22. gr.

Í 22. gr. frumvarpsins er fjallað um skaðabætur sem ferðamaður á rétt á verði hann fyrir tjóni sem rekja má til vanefnda á framkvæmd samnings um pakkaferðir. Með ákvæðinu eru innleiddar 2. og 3. mgr. 14. gr. tilskipunarinnar.

Skipuleggjandi eða smásali getur verið laus undan skaðabótaábyrgð ef hann sýnir fram á að vanefnd á framkvæmd samnings um pakkaferð sé sök ferðamanns, sök þriðja aðila sem ekki tengist þeirri þjónustu sem samið var um og eru ófyrirsjáanlegar eða óviðráðanlegar, eða ef vanefnd er vegna óvenjulegra og óviðráðanlegra aðstæðna. Í síðastnefnda tilvikinu er um svokallaðar „force majeure“ aðstæður að ræða.

Um 23. gr.

Í 23. gr. kemur fram að þau réttindi sem ferðamaður á samkvæmt lögnum takmarki ekki rétt hans samkvæmt öðrum lögum. Ferðamaður getur átt rétt samkvæmt reglugerð (EB) nr. 261/2004, um réttindi flugfarþega, sbr. reglugerð nr. 1048/2012 um innleiðingu fyrrnefndrar reglugerðar ESB í íslenskan rétt, í þeim tilvikum sem tafir eða aðrar breytingar verða á flugáætlun. Þá kann ferðamaður einnig að eiga rétt samkvæmt Montreal-samningnum í þeim tilvikum sem hann verður fyrir tjóni en enfisreglur samningsins eru lögfestar í X. kafla laga um loftferðir, nr. 60/1998, sbr. lög nr. 88/2004.

Um 24. gr.

Í 24. gr. kemur fram upplýsingaskylda seljanda sem hefur milligöngu um sölu á samtengdri ferðatilhögun. Með ákvæðinu er innleidd 19. gr. tilskipunarinnar.

Samtengd ferðatilhögun er skilgreind í 5. tölul. 4. gr. frumvarpsins. Sá grundvallarmunur er á pakkaferð og samtengdri ferðatilhögun að hver þjónustuveitandi er ábyrgur fyrir framkvæmd sinnar þjónustu þegar um samtengda ferðatilhögun er að ræða og þannig er enginn skipuleggjandi eða smásali sem er ábyrgur fyrir allri þeirri ferðatengdu þjónustu sem samningur um pakkaferð kveður á um. Réttindi ferðamanns eru því lakari þegar um samtengda ferðatilhögun er að ræða en hann nýtur þó verndar gagnvart gjaldþroti seljanda sem hefur milligöngu um samtengda ferðatilhögun hafi sá seljandi tekið við greiðslum. Oft kann þó greiðsla vegna samtengdrar ferðatilhögunar að vera greidd hverjum og einum þjónustuveitanda en það fer eftir eðli samnings hverju sinni.

Um 25. gr.

Í VII. kafla frumvarpsins er fjallað um tryggingar vegna rekstrarstöðvunar eða gjaldþrots skipuleggjanda eða smásala. Með kaflanum eru innleidd ákvæði 17. og 18. gr. tilskipunarinnar sem kveða á um skyldur aðildarríkja til að tryggja að ferðamenn eigi tryggjar endurgreiðslur og heimflutning komi til rekstrarstöðvunar eða gjaldþrots skipuleggjanda. Jafnframt er kveðið á um að sala pakkaferða og samtengdrar ferðatilhögunar sé leyfisskyld og um leyfisveitingar fari samkvæmt lögum um Ferðamálastofu, ferðamálaráð og leyfisveitingar í ferðaþjónustu. Ekki er um efnisbreytingu að ræða þar sem sala pakkaferða er nú þegar leyfisskyld skv. 8. gr. laga um skipan ferðamála. Sala á samtengdri ferðatilhögun er hins vegar nýjung í þessum lögum og sérstakt ákvæði um tryggingarskyldu seljanda samtengdrar ferðatilhögunar er í 3. mgr. Nær tryggingarverndin yfir allar greiðslur sem slíkir seljendur taka við.

Í 5. mgr. 25. gr. kemur fram í hvaða formi trygging getur verið. Um samhljóða ákvæði er að ræða og nú er í 3. mgr. 14. gr. laga um skipan ferðamála.

Um 26. gr.

Í 26. gr. frumvarpsins kemur fram til hvers trygging samkvæmt lögunum á að ná. Samkvæmt 1. mgr. 17. gr. tilskipunarinnar skal trygging skipuleggjanda eða smásala tryggja endurgreiðslu á öllum greiðslum sem ferðamaður hefur greitt vegna ferðatengdrar þjónustu sem er ekki veitt sökum gjaldþrots eða rekstrarstöðvunar skipuleggjanda eða smásala. Þannig nær tryggingin ekki yfir þau tilvik þar sem ferðatengd þjónusta er ekki veitt af öðrum sökum en gjaldþroti eða rekstrarstöðvunar skipuleggjanda eða smásala. Þannig nær trygging ekki yfir það þegar þjónustuveitandi ferðatengdrar þjónustu sem er hluti af pakkaferð verður gjaldþrota heldur ber þá skipuleggjandi eða smásali ábyrgð á því að bæta úr þeim vanefndum sem af því kunna að leiða.

Samkvæmt 2. mgr. ákvæðisins skal ferðamanni gert kleift að ljúka pakkaferð í samræmi við upphaflegan samning ef möguleiki er á og skal þá tryggingin nýtt til að greiða fyrir þá ferðatengdu þjónustu sem hefði ella ekki verið veitt. Þegar ferðamaður getur þannig lokið ferð á hann ekki rétt til frekari greiðslna enda hefur þá ekki verið vanefnd á framkvæmd ferðatengdrar þjónustu. Þá kemur fram í 3. mgr. að einnig skuli endurgreiða innborganir sem greiddar hafa verið á þeim tíma sem kemur til gjaldþrots eða rekstrarstöðvunar.

Um 27. gr.

Í 27. gr. frumvarpsins er fjallað um fjárhæð trygginga. Í 1. mgr. kemur fram að ráðherra skuli ákveða með reglugerð á hvaða hátt tryggingafjárhæð skuli reiknuð út. Ekki er kveðið með skýrum hætti á um það í tilskipuninni hvernig trygging skuli vera eða í hvaða formi heldur aðeins kveðið á um að aðildarríkjum beri að tryggja að til staðar séu fullnægjandi tryggingar. Hvernig tryggingarfjárhæð er reiknuð út kann að breytast með breyttum viðskiptaháttum og breyttum ferðavenjum sem kunna að leiða til þess að þörf fyrir tryggingarverndina breytist. Líkt og vikið er að í kafla 3.4. í greinargerðinni hefur atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið unnið að því að móta og kanna möguleikann á breyttri reiknireglu miðað við þá sem nú er notast við. Að mati ráðuneytisins er útfærsla þessa slíkt atriði að rétt sé að ráðherra kveði á um það í reglugerð að teknu tilliti til þeirrar vinnu sem nú á sér stað.

Í 2. mgr. kemur fram heimild Ferðamálastofu til að krefja aðila um hærri tryggingar en um getur í reglugerð ráðherra í þeim tilfellum sem um sérstaklega áhættusaman rekstur er að ræða, eiginfjárstaða skipuleggjanda eða smásala sé neikvæð samkvæmt innsendum ársreikningi, tímabundin aukning verða í umsvifum eða að líkur séu á að fjárhæð tryggingar muni ekki duga komi til gjaldþrots eða rekstrarstöðvunar. Þessi atriði eru öll þess eðlis að eigi þau við þá er áhætta af rekstri slíkra aðila meiri en ella. Eðlilegt er að eftirlitsstjórnvald geti í slíkum tilvikum kallað eftir hærri tryggingu og að sama skapi er Ferðamálastofu veitt heimild til að lækka tryggingarfjárhæð vegna tímabundins samdráttar í rekstri.

Í 4. mgr. er kveðið á um það nýmæli að aðila er skylt að tilkynna til Ferðamálastofu ef umsvið aukast umtalsvert á yfirstandandi ári frá því sem fram kom í gögnum sem lágu til grundvallar ákvörðun um tryggingarfjárhæð. Er hér um tillögu að ræða sem fram kom í sameiginlegum tillögum Ferðamálastofu og Samtaka ferðaþjónustunnar til ráðuneytisins um breytingar á reglum er varða tryggingar.

Um 28. gr.

Í ákvæðinu er fjallað um uppgjör trygginga komi til þess að sækja þurfi í tryggingu vegna rekstrarstöðvunar eða gjaldþrots skipuleggjanda eða smásala.

Um 29. gr.

Með 29. gr. frumvarpsins er kveðið á um ábyrgð seljanda á hvers konar skekkjum, villum eða tæknilegum vanköntum í bókunarkefi hans og eftir atvikum skekkjum í bókunarferlinu. Þó ber seljandi ekki ábyrgð skv. 1. mgr. ákvæðisins ef skekkjur í bókun má rekja til ferðamanns eða þær verða vegna óvenjulegra og óviðráðanlegra aðstæðna. Með 29. gr. frumvarpsins er innleidd 21. gr. tilskipunarinnar.

Um 30. gr.

Í 30. gr. frumvarpsins er kveðið á um ábyrgðarskiptingu skipuleggjanda og smásala þegar skipuleggjandi er með staðfestu utan EES-svæðisins. Í þeim tilvikum ber smásali skyldur skipuleggjanda nema hann sýni sérstaklega fram á að skipuleggjandi fullnægi ákvæðum V. og VII. kafla laganna um framkvæmd pakkaferðar og um tryggingarskyldu. Með ákvæðinu er 20. gr. tilskipunarinnar.

Um 31. gr.

Í 31. gr. frumvarpsins er árétting á því að skipuleggjandi eða smásali geta í samræmi við almennar reglur krafist hvern þann um greiðslu kostnaðar sem skipuleggjandi eða smásali

hafa þurft að greiða ef sök fyrir því megi finna hjá þriðja aðila. Með ákvæðinu er 22. gr. tilskipunarinnar innleidd.

Um 32. gr.

Í 32. gr. frumvarpsins er heimild fyrir ráðherra til að setja reglugerð um nánari framkvæmd laganna, m.a. um staðlaða upplýsingaskyldu og birtingu samræmdra og staðlaðra skjala sem birt eru í viðauka við tilskipunina. Upptalning ákvæðisins er í dæmaskyni og því ekki tæmandi um heimildir ráðherra.

Um 33. gr.

Með 33. gr. frumvarpsins er lagt til að almennt eftirlit með ákvæðum frumvarpsins verði á höndum Neytendastofu. Í því felst eftirlit með ákvæði I-VI. kafla og VIII. kafla frumvarpsins. Stofnunin sinnir nú þegar eftirliti með lögum um alferðir sbr. 17. gr. laganna. Eftir sem áður er gert ráð fyrir að ákvæði laga nr. 57/2005 um eftirlit með viðskiptaháttum og markaðssetningu gildi um málsmeðferð hjá stofnuninni, upplýsingaöflun, haldlagningu gagna og afhendingu upplýsinga til stjórnvalda annarra ríkja auk þagnarskyldu.

Í 3. mgr. 33. gr. er kveðið á um þau úrræði sem Neytendastofa getur gripið til og er þar um að ræða sömu úrræði og stofnuninni eru falin í lögum nr. 57/2005 og henni eru nú þegar falin í eftirliti með alferðum. Aðgerðir Neytendastofu geta falið í sér bann, fyrirmæli eða heimild með ákveðnum skilyrðum. Í 24. gr. tilskipunarinnar er aðildarríkjum gert að sjá til þess að viðunandi og skilvirkar leiðir séu til að tryggja að farið sé að ákvæðum tilskipunarinnar. Telja verður að þau úrræði sem Neytendastofu eru þegar falin uppfylli þær skyldur.

Ákvarðanir Neytendastofu eru kærnanlegar til sérskipaðrar stjórnvísunefndar, áfrýjunarnefndar neytendamála, sbr. 4. gr. laga nr. 62/2005, um Neytendastofu, og verða ákvarðanir stofnunarinnar ekki bornar undir dómstóla fyrr en úrskurður áfrýjunarnefndar neytendamála liggur fyrir. Ákvæðið er í samræmi við 1. mgr. 25. gr. laga nr. 57/2005.

Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. laga nr. 62/2005 er málsskotsfrestur til áfrýjunarnefndar neytendamála fjórar vikur frá tilkynningu ákvörðunar. Vilji aðili ekki una úrskurði áfrýjunarnefndar skal mál til ógildingar hans höfðað fyrir dómstólum innan sex mánaða frá tilkynningu úrskurðarins. Þetta er í samræmi við 2. mgr. 25. gr. laga nr. 57/2005 og búa þar að baki réttaröryggissjónarmið.

Um 34. gr.

Í 34. gr. er kveðið á um viðurlög og úrræði Neytendastofu vegna brota gegn þeim ákvæðum frumvarpsins sem stofnuninni er falið eftirlit með. Í 25. gr. tilskipunarinnar er aðildarríkjum gert að setja reglur um viðurlög við brotum og skulu þau vera skilvirk, í réttu hlutfalli við brotið og hafa varnaðaráhrif. Lagt er til að Neytendastofu verði falin sömu viðurlög og úrræði vegna brota gegn frumvarpi þessu og lögum nr. 57/2005, þ.e. annars vegar álagning stjórnvaldssekta og hins vegar dagsekta. Við ákvörðun um fjárhæðarmörk sekta var við vinnslu frumvarpsins litið til sektarfjárhæða sem stofnuninni eru falin samkvæmt lögum nr. 33/2013, um neytendalán, og lögum nr. 118/2016, um fasteignalán til neytenda. Við ákvörðun um fjárhæð sektar í hverju máli skal Neytendastofa m.a. taka tillit til alvarleika brots, hvað það hefur staðið lengi, samstarfsvilja hins brotlega og hvort um ítrekað brot er að ræða.

Sérstaklega er um það fjallað í 4. mgr. 34. gr. að frestur til kæru dagsektarákvörðunar til áfrýjunarnefndar er tvær vikur, í stað almenns fjögurra vikna frests. Er það í samræmi við 1. mgr. 24. gr. laga nr. 57/2005.

Um 35. gr.

Í 35. gr. frumvarpsins er fjallað um eftirlitsheimildir og skyldur Ferðamálastofu skv. VII kafla þess. Samkvæmt frumvarpinu hefur Ferðamálastofa það hlutverk að hafa eftirlit með tryggingum seljenda pakkaferða og samtengdrar ferðatilhögunar til endurgreiðslu komi til gjaldþrots eða rekstrarstöðvunar skipuleggjanda eða smásala. Ferðamálastofa sinnir nú þegar því eftirlitshlutverki samkvæmt lögum nr. 73/2005, um skipan ferðamála, og er því ekki lögð til breyting á því. Trygging fyrir endurgreiðslum komi til gjaldþrots eða rekstrarstöðvunar er eitt af skilyrðum leyfisveitingar samkvæmt lögum nr. 73/2005.

Með ákvæðinu er kveðið á um heimild Ferðamálastofu til að krefja aðila upplýsinga og gagna svo unnt sé að leggja mat á tryggingarfjárhæð. Þá er Ferðamálastofu veitt heimild til álagninga dagsekta fyrir brot gegn ákvæðum VII. kafla eða ákvörðunum Ferðamálastofu á grundvelli kaflans. Hingað til hefur Ferðamálastofu aðeins verið unnt að fella niður leyfi aðila til starfa séu skilyrði um tryggingar ekki uppfyllt en telja verður að heimild til álagningu dagsekta sé skilvirkara úrræði fyrir stofnunina. Lagt er til að fjárhæðarrámmi dagsekta sem Ferðamálastofu er veittur verði hinn sami og Neytendastofu og kærufrestur hinn sami.

Ákvörðunum Ferðamálastofu má skjóta til ráðherra skv. 25. gr. laga nr. 73/2005. Um málsmeðferð fer samkvæmt stjórnisýslulögum en lagt er til að kærufrestur verði styttri en sá þriggja mánaða kærufrestur sem kveðið er á um í 1. mgr. 27. gr. stjórnisýslulaga. Lagt er til að kærufrestur vegna ákvarðana Ferðamálastofu sem teknar eru á grundvelli laganna verði fjórar vikur til samræmis við kærufrest ákvarðana Neytendastofu.

Í 8. mgr. 35. gr. er kveðið á um heimild Ferðamálastofu til upplýsingagjafar og afhendingar gagna til handa stjórnvöldum annarra ríkja vegna framkvæmdar VII. kafla frumvarpsins. Þá er jafnframt kveðið á um heimild Ferðamálastofu til að birta á heimasíðu sinni lista yfir þá aðila sem uppfylla skyldu skv. VII. kafla frumvarpsins. Um er að ræða skilyrði sem fram koma í 3. mgr. 18. gr. tilskipunarinnar.

Um 36. gr.

Ákvæðið þarfnast ekki skýringa.

Um 37. gr.

Ákvæðið þarfnast ekki skýringa.

Um 38. gr.

Í ákvæðinu er lögð til breyting á lögum um neytendasamninga, nr. 16/2016. Samkvæmt 27. gr. tilskipunarinnar felur ákvæðið í sér breytingu á tilskipun 2011/83/EU, sem innleidd var með lögum um neytendasamninga. Í 1. gr. eru samningar á grundvelli nokkurra annarra laga undanskildir gildissviði þeirra. Skv. e-lið laganna eru samningar á grundvelli laga um alferðir undanskildir gildissviði þeirra. Með breytingunni munu samningar um pakkaferðir að meginsteftnu til falla utan gildissviðs laga um neytendasamninga en þó munu einstök ákvæði laganna sem vísað er til gilda um pakkaferðir eftir því sem við á. Ætla má að Eru það ákvæði um upplýsingaskyldu seljanda utan EES-svæðisins, um fjarsölusamninga sem

gerðir eru með rafrænum hætti og um viðbótargjöld. Ákvæði laga um neytendasamninga gilda þó um samninga um samtengda ferðatilhögun, m.a. um upplýsingaskyldu seljanda.